

Nr 369.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till förordning angående försäljning av pilsner m. m.; given Stockholms slott den 26 april 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning angående försäljning av pilsner;
- 2) förordning angående ändrad lydelse av 3, 7, 23 och 26 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maldrycker;
- 3) förordning angående ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker; samt
- 4) förordning angående ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 11 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

Förordning angående försäljning av pilsner.

Häri genom förordnas som följer:

I Kap.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Med pilsner förstås i denna förordning varje maltdryck, som enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker är att hänföra till pilsner.

2 §.

Försäljning av pilsner må ej bedrivas av annan än den, som därtill erhållit tillstånd eller enligt denna förordning utan särskilt tillstånd är därtill berättigad.

Försäljning av pilsner delas i partihandel och detaljhandel.

Med partihandel förstås sådan handel, som bedrivs till återförsäljare i och för deras rörelse, ävensom försäljning för export. Med detaljhandel förstås all annan försäljning.

Detaljhandel delas i utminuteri (försäljning till avhämtning, till försändning på rekvisition samt genom kringföring) och utskänkning (försäljning till förtäring på stället).

3 §.

1. Tillstånd till detaljhandel med pilsner må ej meddelas den, som är omyndig eller i konkurstillstånd, ej heller annan än den, som gjort sig känd för ordentlighet samt prövas i övrigt vara lämplig till rörelsens utövande.

2. Sådant tillstånd må dock ej meddelas ämbets- eller tjänsteman, som till följd av sin befattning kan komma att deltaga i beslut angående tillverkning eller försäljning av maltdrycker eller däröver utöva tillsyn, och ej heller den, som utövar tillverkning i skattefritt bryggeri, dock att, där han tillika bedriver tillverkning i skattepliktigt bryggeri, skall gälla vad här nedan om sådan tillverkare stadgas.

3. Tillstånd till utskänkning av pilsner må ej meddelas den, som inom kommun, där utskänkningen skall bedrivas, i öppen bod idkar handel med annat än matvaror.

Om någon, som redan erhållit tillstånd till utskänkning av pilsner, inom den kommun, där utskänkingsrättigheten får utövas, öppnar handel i öppen bod, anses det sålunda meddelade tillståndet till utskänkning hava förfallit.

4. Ej må tillstånd meddelas till detaljhandel med pilsner inom läger, kasernområde eller annat, uteslutande för krigsmaktens behov upplåtet område.

4 §.

Pilsner, som är försatt med sackarin, får ej hållas till salu.

5 §.

1. Byteshandel med pilsner vare ansedd lika med försäljning av sådan vara.

2. Den, som annorlunda än vid måltid åt spisande gäster utborgar pilsner att å stället förtäras, vare ej berättigad att därför utsöka betalning.

II Kap.

Försäljningsrättigheter.

A. Rätt till partihandel.

6 §.

Rätt till partihandel med pilsner tillkommer allenast tillverkare av pilsner samt den, som enligt 8 § erhållit tillstånd till försäljning till afhämtning av sådan vara.

B. Utminuteringsrättigheter.

7 §.

Utan särskilt tillstånd må försäljning till avhämtning av pilsner utövas av:

- a) den, som i föreskriven ordning förvärvat behörighet att till avsalu tillverka pilsner, å tillverkningsstället;
- b) den, som äger rätt till utminutering av spritdrycker, vin eller öl, å försäljningsstället; samt
- c) den, som enligt 13 § är berättigad att utöva utskänkning av pilsner, å utskänkningsstället.

8 §.

1. Tillstånd att till avhämtning försälja pilsner meddelas av Konungens befallningshavande.

2. Ansökan om sådan försäljningsrätt göres skriftligen hos Konungens befallningshavande samt skall innehålla uppgift å det ställe, där försäljningen skall äga rum, och åtföljas av intyg, utvisande sökandens behörighet att idka rörelsen. Över gjord ansökan inhämta Konungens befallningshavande yttranden, i stad av magistrat samt å landet av kommunalnämnd och kommunalstämma. Dessa yttranden böra innehålla bestämt till- eller avstyrkande med angivande av skälen därför.

I Stockholm äger vad i detta mom. är sagt om inhämtande av magistratens yttrande ej tillämpning.

3. Har ansökning blivit å landet av kommunalstämma avstyrkt, må densamma ej bifallas.

9 §.

Tillverkare av pilsner ävensom den, som eljest äger att till avhämtning försälja pilsner, vare berättigad att, den förre från tillverkningsstället, den senare från försäljningsstället, på rekvisition försända sådan vara till köpare; dock må vid sådan försändning varan ej avlämnas annat än inomhus till därstädes boende, vid järnvägsstation eller å fartyg; och skall den, som forslar densamma, vara försedd med en av säljaren eller hans befullmäktigade ombud utfärdad och underskriven förteckning, upptagande, särskilt för varje köpare, dennes namn, det

ställe där och dagen när varan skall avlämnas samt den försända myckenheten. Såsom ombud, varom nyss är sagt, må ej den, som forslar varan, användas. Nämnda förteckning skall på anfordran av krono- eller polisbetjänt, ledamot av kommunalnämnden eller av kommunalnämnden utsedd person uppvisas.

10 §.

1. Försäljning genom kringföreling av pilsner må av den, som tillverkat varan, bedrivas i stad, dock endast inomhus och till därstädes boende. Sådan försäljning må äga rum inom stadens planlagda område utan särskilt tillstånd och utom samma område, därest Konungens befallningshavande på gjord ansökning och, där fråga är om annan stad än Stockholm, efter magistratens hörande, därtill meddelar tillstånd.

2. Ej må någon på landet kringföra pilsner till försäljning.

11 §.

Konungens befallningshavande må på ansökning lämna den, som i stadgat ordning förvärvat behörighet att till avsalu tillverka pilsner, tillstånd att till avhämtning eller genom kringföreling försälja av annan tillverkad pilsner, dock endast i den omfattning och under de villkor, som, enligt vad ovan är stadgat, gälla för dylik försäljning av pilsner av egen tillverkning.

C. *Utskänkningsrättigheter.*

12 §.

Utan särskilt tillstånd må utskänkning av pilsner utövas av:

a) den, som äger rätt till utskänkning av spritdrycker, vin eller öl, dock endast där sådan utskänkning bedrives;

b) gästgivare, dock endast till resande i samband med servering av mat; samt

c) den, som i sitt hem emot betalning mottager gäster till bespisning vid slutet bord, dock endast vid måltider till gäster, med vilka avtal om bespisning träffats för en tid av minst en vecka.

13 §.

1. Tillstånd till utskänkning av pilsner meddelas av Konungens befallningshavande. Sådant tillstånd må, där ej nedan annorlunda stadgas,

meddelas för ett eller flera, dock högst tre år; skolande försäljuingsår i detta fall räknas från den 1 oktober.

2. Vill någon erhålla sådan utskänkingsrättighet, som i 1 mom. sägs, göra därom före den 15 mars det år, varunder utskänkningen skall börja, hos Konungens befallningshavande skriftligen ansökan med uppgift å det ställe, där utskänkningen skall äga rum, samt med bifogande av intyg, utvisande sökandens behörighet att idka rörelsen.

3. Över ansökning, som rätteligen skett, skall Konungens befallningshavande omedelbart efter ansökningstidens utgång inhämta yttranden, i stad av magistrat och stadsfullmäktige samt å landet av kommunalnämnd och kommunalstämma. Dessa yttranden böra innehålla bestämt till- eller avstyrkande med angivande av skälen därför; och skola stadsfullmäktige eller kommunalstämma, därest ansökningen av dem tillstyrkes, tillika avgiva yttrande, huruvida särskilda föreskrifter för utskänkningens bedrivande anses nödiga.

I Stockholm äger vad i detta mom. är sagt om inhämtande av magistratens yttrande ej tillämpning.

4. Har ansökning blivit avstyrkt, i stad av stadsfullmäktige eller å landet av kommunalstämma, må densamma ej bifallas.

5. Där den, som innehar rätt till utskänkning enligt denna §, i behörig ordning ingivit ansökan om ny sådan rättighet för en kommande försäljningsperiod men avlider, innan ansökningen prövats, äga hans stärbhusdelägare inom en månad efter dödsfallet till Konungens befallningshavande ingiva ansökan, att utskänkingsrörelsen i stället må av dem genom särskilt antagen föreståndare utövas. Om handläggningen av sistnämnda ansökan gälle i tillämpliga delar vad i 1—4 mom. stadgas.

14 §.

Konungens befallningshavande må på därom gjord ansökning kunna meddela tillstånd till utskänkning av pilsner:

a) inom område för station vid statens järnvägar ävensom vid enskild, till persontrafik upplåten järnväg, så ock å statens järnvägars eller enskild järnvägs tåg, dock endast där utskänkningen för trafikens behov finnes erforderlig; skolande ansökning härom göras av järnvägens styrelse, samt, där densamma avser utskänkning å järnvägståg, handläggas av Konungens befallningshavande i det län, varest styrelsen har sitt säte;

b) å passagerarfartyg, dock endast till förtäring ombord å fartyget samt, under det fartyget ligger i hamn eller vid land, allenast till be-

sättningen samt till dem, som i fartygets restaurationslokal intaga måltid; skolande ansökning härom handläggas av Konungens befallningshavande i det län, där fartygets rederi har sitt säte;

c) vid hälsobrunn, badort eller annan kurort för kortare tid än ett år, dock endast vid måltider till spisande gäster;

d) där eljest utskänkingsrörelse kan komma i fråga att under endast någon del av året utövas; samt

e) för bestämt tillfälle.

Tillstånd till utskänkning å järnvägsstation ävensom till sådan utskänkning, varom under c) här ovan förmäles, må icke meddelas, innan tillfälle att i ärendet avgiva yttrande lämnats, i stad magistrat och stadsfullmäktige samt å landet kommunalnämnd och kommunalstämma; dock att vad i detta mom. sagts om inhämtande av yttrande från magistrat icke äger tillämpning i Stockholm.

D. *Gemensamma bestämmelser för utminuterings- och utskänkingsrättigheter.*

15 §.

1. Konungens befallningshavande äger att vid meddelande av tillstånd till försäljning av pilsner eller sedermera under rörelsens utövande stadga de inskränkningar därvid, som kunna anses erforderliga.

Tillstånd till annan försäljning av pilsner än sådan, som avses i 13 § eller 14 § e), skall meddelas att gälla tillsvidare och så länge Konungens befallningshavande ej finner skäl återkalla detsamma.

Över beslut, varigenom tillsvidare meddelat tillstånd återkallas, må klagan ej föras.

2. Då försäljningsrättighet beviljas, skall tillståndsbevis utfärdas med angivande däri av det lagrum, varå tillståndet grundar sig, samt varest och för vilken tid rättigheten må begagnas; skolande däri jämväl utsättas de inskränkningar i rörelsens utövande, som vid tillståndets meddelande föreskrivits.

3. Över de av Konungens befallningshavande meddelade tillståndsbevis rörande detaljhandel med pilsner skall hos Konungens befallningshavande föras liggare eller kortregister, som utmärker dagen för bevisets utfärdande, ort och plats, där rörelsen skall utövas, tillståndshavarens namn ävensom annat beslut, som angående samma rörelse må hava meddelats.

Underrättelse om varje av Konungens befallningshavande enligt bestämmelserna i denna förordning meddelat beslut, som har avseende å

utövande av detaljhandel med pilsner, skall, där icke fråga är om tillstånd till utskänkning å järnvägståg eller passagerarfartyg, tillställas vederbörande polismyndighet samt å landet jämväl kommunalnämnden.

16 §.

1. Avlider den, som erhållit tillstånd till försäljning av pilsner, må rörelsen för stärbhusdelägarnas räkning utövas, därest tillståndet avser bestämd tid, intill utgången av samma tid och, därest tillståndet gäller tillsvidare, till dess tre månader förflutit efter dödsfallet.

Försättes den, som efter meddelat tillstånd utövar detaljhandel med pilsner, i konkurs, må rörelsen för konkursboets räkning fortsättas, dock icke längre än till dess tre månader förflutit, efter det förhör enligt 25 § konkurslagen hållits.

2. I fall, varom i 1 mom. sägs, åligger det stärbhuset eller konkursboet, om de vilja fortsätta rörelsen, att inom en månad efter dödsfallet eller efter det förhör i konkursen hållits, därom göra anmälan hos Konungens befallningshavande med uppgift tillika å den person, som antagits till föreståndare för försäljningen. Göres ej anmälan inom föreskriven tid, eller prövas den till föreståndare antagne icke vara därtill lämplig, anses försäljningsrätten hava upphört den dag, tiden för anmälningsskyldigheten gick till ända eller beslut i frågan meddelades.

III Kap.

Ordningsföreskrifter.

17 §.

1. Försäljningsställe skall vara beläget vid öppen gata, väg eller torg.

2. De rum, som nyttjas för utskänkingsrörelse, skola vara ljusa och luftiga, hava en i förhållande till rörelsens omfattning tillräcklig storlek samt hållas i ordentligt skick.

18 §.

Utskänkingsrörelse, vartill tillstånd erhållits enligt 13 §, må ej utövas annorstädes än i lokal eller å plats, som blivit för försäljningens bedrivande godkänd vid besiktning, vilken hålles, i stad av stadsfiskal och på landet av kronobetjänt jämte två personer, utsedda, en av

nykterhetsnämnden i kommunen samt en i Stockholm av överståthållarämbetet, i annan stad av magistraten och på landet av kommunalnämnden. Besiktningsmännen skola, därest försäljningsställe godkännes, om besiktningen utfärda bevis, vilket skall innehålla beskrivning å den besiktigade lägenheten.

Innan bevis om besiktning utfärdats, må försäljning ej börjas.

Vad i denna paragraf är stadgat gäller jämväl, då ny rättighet meddelas att utövas i lägenhet, som förut varit använd som försäljningsställe.

Kostnad för besiktningen gäldas av tillståndshavaren med belopp, som bestämmes av Konungens befallningshavande.

19 §.

Ombyte av försäljningsställe må ej ske, med mindre den myndighet, som meddelat tillstånd till försäljningen, därtill giver sitt bifall; skolande dessförinnan tillfälle att yttra sig i ärendet lämnas samma myndigheter, som blivit hörda över ansökningen till ifrågavarande försäljningsrättighet.

20 §.

1. Detaljhandel med pilsner må icke fortfara längre än till klockan tio eftermiddagen.

2. Å sön- och helgdagar må utminutering av pilsner å landet icke äga rum samt i stad bedrivnas allenast till klockan tio förmiddagen. Vad nu är stadgat gäller icke försändning till restauratör å fartyg eller järnvägståg.

Under högmässogudstjänst vare all utskänkning av pilsner förbjuden.

3. Där omständigheterna anses föranleda behov av att tiden för försäljnings avslutande bestämmes senare än till klockan tio eftermiddagen, äger Konungens befallningshavande efter framställning, i stad av stadsfullmäktige och på landet av kommunalstämma, därom förordna.

Nödvändigöra särskilda förhållanden inskränkningar med avseende å försäljningstiden, må Konungens befallningshavande jämväl därom meddela förordnande.

4. Vad i denna § är stadgat avser icke utskänkning, varom förmäles i 12 § b) eller c), ej heller utskänkingsrörelse, som idkas enligt 14 § a) eller b).

21 §.

1. Vid tider, då detaljhandel med pilsner ej är tillåten, vare allt utlämnande av sådan dryck från försäljnings- eller tillverkningsställe förbjudet.

2. Då utskänkning ej är medgiven, vare det förbjudet att låta pilsner å utskänkingsställe förtäras.

22 §.

1. Pilsner må icke å försäljningsställe utlämnas till den, som är rusig, ej heller till den, som ej fyllt femton år.

2. Överlastad person får ej utdrivas från utskänkingsställe, där han förtärt pilsner, eller lämnas utan vård.

3. I utskänkingslokal skall friskt dricksvatten ständigt tillhandahållas.

4. Å utskänkingsställe, där utskänkning av pilsner idkas utan samband med utskänkning av rusdrycker, vare förbjudet att låta rusdrycker eller ersättningsmedel för sådana förtäras.

23 §.

Maltdryck, som icke enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker är att anse såsom pilsner, må ej vid försäljning utlämnas i kärl, som å etikett, kork eller propp eller genom stämpling eller annorledes försetts med beteckningen pilsner eller liknande benämning, vare sig enbart eller i sammanställning med andra ord.

24 §.

Å utskänkingsställe skola ett exemplar av denna förordning och bestyrkt avskrift av det tillståndsbevis, som enligt 15 § 2 mom. för rörelsens innehavare utfärdats, vara anslagna.

25 §.

I öppen salubod för handel med andra varor än pilsner ävensom i de för rörelsen använda lägenheter, vid torghandel och auktioner samt eljest vid yrkesmässig handel med andra varor än pilsner vare utdelning av sådan dryck även utan betalning förbjuden.

26 §.

1. Vid ting, uppboresstämman, inskrivningsförrättning, vapenövningsmöte, marknad, torgdag, auktion, arbetsinställelse, eller där trupp är för flera dagar sammandragen, så ock vid annan till större folksamling ledande förrättning, ävensom då eljest skäligen kan befaras, att öppethållande av försäljningsställe kan föranleda oordningar, eller då försäljning visar sig föranleda sådana, må Konungens befallningshavande ävensom i stad polismyndighet samt å landet kronobetjänt och kommunalnämnd för visst tillfälle förbjuda bedrivandet av eljest tillåten detaljhandel med pilsner eller för sådant tillfälle föreskriva de inskränkningar i samma handel, som kunna finnas nödiga.

2. Finnes vid krig eller omedelbar krigsfara eller då arbetslöshet eller nöd i större omfattning är rådande nödigt att meddela förbud mot bedrivande av detaljhandel med pilsner eller att föreskriva inskränkningar i sådan handel, äger Konungen därom förordna. I fall, varom nu är sagt, må ock sådant förordnande, även om det ej kan anses erforderligt för ordningens upprätthållande, meddelas av Konungens befallningshavande, där Konungen det medgivit.

27 §.

1. Därest å ställe, där idkande av utskänkning medgivits enligt 13 §, oordningar visa sig eller osedlighet bedrives och till följd därav rörelsens innehavare icke anses vara lämplig att vidare förestå densamma, äger Konungens befallningshavande att återkalla utskänkingsrätten.

2. Därest av detaljhandel, vartill tillstånd enligt denna förordning erhållits, oordningar föranledas eller å försäljningsställe, varest dylik handel idkas, osedlighet bedrives och sådant fortfar, oaktat skedd erinran från polismyndighet i stad samt kronobetjänt eller kommunalnämnd å landet, må i stad magistraten och på landet kommunalnämnden förbjuda försäljningens fortsatta bedrivande. Beslutet därom gånge genast i verkställighet, men skall, vid äventyr att förbudet eljest går åter, senast inom åtta dagar underställas prövning av Konungens befallningshavande, som, därest tillståndet ej finnes böra återkallas, har att för viss tid fastställa förbudet eller ock upphäva detsamma.

I Stockholm tillkommer det i fall, som i detta mom. sägs, överståthållarämbetet att meddela förbud, varom där förmåles.

3. Om sådan försäljning av pilsner, varom förmåles i 12 § b) och c), befinner ske i större omfattning eller på annat sätt, än i nämnda lagrum avses, må Konungens befallningshavande ävensom i annan stad än Stockholm magistrat samt på landet kommunalnämnd förbjuda fortsättande av rörelsens bedrivande. I fråga om verkställighet och underställning av sådant beslut, som meddelats av magistrat eller kommunalnämnd, skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad i 2 mom. finnes stadgat.

4. Förekomma oordningar med anledning av sådan försäljning av pilsner, som av tillverkare utövas, äger Konungens befallningshavande stadga de inskränkningar vid försäljningsrörelsens bedrivande, som kunna finnas erforderliga, eller ock för viss tid förbjuda dess fortsättande.

IV Kap.

Ansvarsbestämmelser m. m.

28 §.

1. Den, som utan att äga rätt till försäljning enligt denna förordning, avyttrar pilsner, straffes för olovlig försäljning med böter från och med femton till och med etthundra kronor.

2. Beträdes någon andra gången eller oftare med olovlig försäljning av pilsner eller bedriver någon olovlig försäljning i större omfattning eller yrkesmässigt, straffes med böter från och med trettio till och med ettusen kronor eller med fängelse i högst sex månader.

3. I fall, som i denna § avses, vare de å försäljningsstället med därtill hörande lägenheter befintliga förråd av pilsner tillika med kärl och emballage, vari de förvaras, underkastade beslag och förbrutna.

4. Vad i denna § stadgas skall jämväl äga tillämpning, om någon, som ej äger rätt till försäljning av pilsner, genom byteshandel avhänder sig sådan vara.

29 §.

Beträdes den, som handhar utminuterung av pilsner, med olovlig utskänkning, eller den, som handhar utskänkning, med olovlig utminuterung,

eller idkar någon detaljhandel med pilsner å annat ställe, än därtill uppgivet eller medgivet är,

eller fortsätter någon, oaktat återkallelse av meddelat tillstånd till försäljning eller förbud däremot delgivits honom, med försäljningen, straffes som i 28 § 1 och 2 mom. sägs.

30 §.

1. Därest pilsner, köpt hos den, som idkar handel med sådan dryck utan att vara berättigad att avyttra densamma till förtäring på stället, förtäres i närheten av försäljningsstället å område, däröver säljaren äger förfoga, skall han, om det sker med hans vetskap, straffas såsom för olovlig försäljning av sådana drycker efter ty i 28 § 1 och 2 mom. är sagt.

Lag samma vare, om sådan dryck utan betalning i boden utlämnas till förtäring på stället.

2. Förbryter sig någon emot 25 §, straffes såsom för olovlig försäljning i 28 § är stadgat.

31 §.

Finnes någon å landet eller i stad utom det planlagda området forsla och utlämna pilsner utan att medföra förteckning, som i 9 § omförmäles, varde, ändå att han själv eller den, för vars räkning forslingen sker, äger att till försändning försälja pilsner, straffad såsom för olovlig försäljning därav efter ty i 28 § 1 och 2 mom. sägs, med mindre han förmår visa, att det forslade var av köpare förut beställt. Förmår han det, varde för underlåtenheten att medföra förteckning straffad med böter från och med fem till och med femtio kronor.

Vad nu är stadgat äger ej tillämpning i avseende å den, som i stad utom det planlagda området forslar och utlämnar pilsner för tillverkare, som erhållit tillstånd att där genom kringföring försälja pilsner.

Vägrar den, som är skyldig att medföra förteckning, varom sägs i 9 §, att på anfordran av krono- eller polisbetjänt, ledamot av kommunalnämnden eller av kommunalnämnden utsedd person uppvisa förteckningen, straffes såsom i 28 § 1 och 2 mom. sägs.

32 §.

Har den, som gjort sig förfallen till ansvar efter 28, 29, 30 eller 31 §§, förut undergått bestraffning för förbrytelse, varom sägs i någon

av dessa §§, varde den sist begångna förbrytelsen såsom upprepad förbrytelse ansedd, ändå att densamma icke är av samma art som den eller de förut begångna.

33 §.

Förbryter sig någon mot stadgandet i 23 §, straffes med böter från och med trettio till och med ettusen kronor.

34 §.

Bryter den, som handhar tillåten försäljning av pilsner, i andra fall än förut i detta kapitel sägs mot vad i denna förordning är stadgat eller mot de föreskrifter, som vederbörande myndighet i enlighet med denna förordning kan hava meddelat, straffes med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor.

35 §.

Dömes den, som äger rätt till utskänkning av pilsner, till ansvar för olovlig försäljning av spritdrycker, skall han tillika förklaras förlustig sin rätt till försäljning av pilsner.

36 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förbrytelse mot denna förordning, fortsätter samma förbrytelse, skall, när han därtill varder lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, dömas till de böter eller det fängelsestraff, som äro stadgade för sådan förbrytelse; dock må sammanlagda fängelsestraffet icke överstiga ett år.

37 §.

Om husbondes ansvarighet för förbrytelse, som mot denna förordning begås av hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, om böters förvandling och fördelning, om rätt att anställa åtal och verkställa beslag, om övervakande i övrigt av förordningens efterlevnad, om domstol, där överträdelse av densamma skola åtalas samt om rättegångsförfarandet i sådana mål skall i tillämpliga delar lända

till efterrättelse vad i gällande förordning angående försäljning av rusdrycker stadgas.

38 §.

Vad enligt denna förordning tillhör stadsfullmäktiges handläggning tillkommer i stad, där stadsfullmäktige ej finnas, allmän rådstuga; och skall vad som tillhör kommunalstämmas handläggning tillkomma kommunalfullmäktige, där sådana finnas.

Vad i denna förordning är stadgat i avseende å magistrat vare i stad, där magistrat ej finnes, gällande om den för sådan stad särskilt tillsatta styrelse; och skall vad enligt denna förordning tillhör magistrats handläggning tillkomma poliskammare i stad, där sådan finnes.

Denna förordning, varigenom förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av vin och öl upphäves jämväl i vad den avser försäljning av pilsnerdricka, träder i kraft den 1 januari 1919, från vilken dag försäljning av pilsner må utövas endast av den, som enligt denna förordning därtill äger rättighet.

Härvid skall dock iakttagas:

att åtgärder, som före sistnämnda dag erfordras i avseende å ordnandet av försäljningen av pilsner enligt denna förordning, skola vidtagas i enlighet med bestämmelserna i densamma;

att utskänkningsrättigheter enligt 13 §, varom ansökningar ingivas under år 1918, ej må beviljas för längre tid än till den 1 oktober 1919; samt

att ansökningar om dylik utskänkningsrätt skola ingivas före utgången av augusti månad 1918.

Förslag

till

Förordning angående ändrad lydelse av 3, 7, 23 och 26 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Härigenom förordnas, att 3, 7, 23 och 26 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker skola, 3, 23 och 26 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

1. I denna förordning förstås med
svagdricka — — — sex procent;
pilsner varje maltdryck, som ej är hänförlig till svagdricka och som ej innehåller mer än tre och sex tiondels volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger nio och fem tiondels procent;
skattefritt bryggeri — — — tillverkas;
skattepliktigt bryggeri — — — tillverkas, samt
tillverkare — — — skötsel.

2. Tillverkningsår — — — september.

7 §.

Om uppvägt malt eller därav beredd produkt, innan den lämnat lagerfaten, så väsentligen skadats, att maltet eller produkten ej kan för avsett ändamål användas, må eftergift av skatten äga rum. Sådan eftergift må ock ske för av skattepliktigt bryggeri innehavd maltdryck, som med anledning av jämlikt 26 § 2 mom. i förordningen angående

försäljning av pilsner meddelat försäljningsförbud så skadats, att drycken ej kan för avsett ändamål användas. Till Kungl. Maj:t ställd ansökan om eftergift av skatten i ovan angivna fall skall, åtföljd av handlingar, innefattande erforderlig utredning rörande förhållandet, ingivås till Kungl. Maj:ts befallningshavande, som, efter överkontrollörens hörande, till Kungl. Maj:t insänder handlingarna i ärendet jämte eget yttrande.

23 §.

Från skattepliktigt — — — varumärke.

Beträffande — — — proppen.

När kärl — — — framträdande.

På sålunda — — — utlämnas.

Vad i denna paragraf stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om pilsner.

26 §.

1. — — — — —

2. Tillståndsbevis, varom i 1 mom. sägs, må ej meddelas för tillverkning i bryggeri, där förut under tillverkningsåret bedrivits skattepliktig tillverkning av maltdrycker, ej heller åt den, som erhållit tillstånd till försäljning av vin, öl eller pilsner.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1919; dock att tillsvidare till dag, som av Konungen bestämmes, den i 23 § meddelade föreskrift om, att kork eller propp till butelj, innehållande pilsner, skall vara stämplad med bryggeriets namn eller viss däremot svarande beteckning samt ordet »pilsner», icke skall äga tillämpning, därest å buteljen anbringas etikett av beskaffenhet, som i berörda paragraf stadgas.

Förslag

till

**Förordning angående ändrad lydelse av 1 § i förordningen
den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker.**

Häriigenom förordnas, att 1 § i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker skall hava följande ändrade lydelse:

1 §.

I denna förordning förstås
med spritdrycker: — — — alkohol;
med vin: — — — alkohol; och
med öl: alla maldrycker, som innehålla alkohol, med undantag
av sådana, som enligt förordningen angående tillverkning och beskattning
av maldrycker äro att hänföra till svagdricka eller pilsner.
Spritdrycker — — — rusdrycker.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1919.

Förslag

till

Förordning angående ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 11 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka.

Härigenom förordnas, att 2, 3, 6 och 11 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka skola, 3 och 6 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Den, som äger rätt till utskänkning av spritdrycker, vin, öl eller pilsner, vare jämväl berättigad att till förtäring på stället försälja (utskänka) tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka.

3 §.

1. Vill någon, som ej enligt 2 § är därtill berättigad, bedriva utskänkning av tillagade, alkoholfria drycker eller svagdricka, göre därom skriftligen anmälan, i Stockholm hos överståthållarämbetet, i annan stad hos magistraten och på landet hos landsfiskalen, med uppgift å det ställe, där utskänkningen skall äga rum. Här anmälan sålunda skett, skall, där ej nedan annorlunda föreskrives, meddelas bevis, att anmälan behörigen skett; och skall landsfiskalen därom underrätta kommunalnämndens ordförande i den socken, där rörelsen skall utövas.

Vad sålunda är stadgat skall iakttagas varje gång utskänkingsställe ombytes.

2. Bevis, som i 1 mom. omförmäles, må ej meddelas den, som veterligen jämlikt 8 § 1 eller 2 mom. står under förbud att utskänka drycker, varom i denna förordning är fråga, eller genom gällande beslut, som ej avser allenast visst tillfälle, förbjudits att försälja spritdrycker, vin, öl eller pilsner, ej heller den, om vilken är veterligt, att

honom meddelat tillstånd att försälja spritdrycker, vin, öl eller pilsner återkallats, eller att han dömts förlustig rätt till försäljning av sådana drycker eller drycker, som avses i denna förordning.

3. Vill någon, efter det honom meddelat, av Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställt eller omedelbarligen stadgat förbud att utskänka drycker, som avses i denna förordning, eller att sälja spritdrycker, vin, öl eller pilsner upphört att gälla, eller, efter det honom meddelat tillstånd att försälja spritdrycker, vin, öl eller pilsner återkallats, bedriva rörelse, varom i 1 mom. förmäles, har Kungl. Maj:ts befallningshavande på ansökan, åtföljd av uppgift om stället, där rörelsen är avsedd att bedrivas, att efter magistratens eller kommunalnämndens hörande pröva, huruvida tillstånd därtill må medgivas eller icke.

Detsamma — — — — omförmäles.

I Stockholm — — — — tillämpning.

4. Inom — — — — tillstånd.

5. Har — — — — upphört.

6 §.

1. Utskänkning — — — — resande.

2. Om utskänkning på grund av anmälan eller tillstånd enligt 3 § idkas, vare det förbjudet att låta rusdrycker eller pilsner å utskänkingsstället förtäras ävensom att hava sådana drycker förvarade å utskänkingsstället eller eljest på sådant sätt, att gästerna äga tillgång till desamma.

Det vare ock förbjudet för gäst att å sådant utskänkingsställe förtära rusdrycker eller pilsner.

11 §.

Varder någon, vilken efter anmälan eller tillstånd idkar utskänkning, som avses i 3 §, dömd till ansvar för olovlig försäljning av spritdrycker, vin, öl eller pilsner, då må han ock på yrkande av vederbörande allmän åklagare dömas förlustig sin nämnda utskänkingsrätt, i fall omständigheterna finnas böra därtill föranleda.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1919.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
26 april 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Föredragande departementschefen, statsrådet Thorsson anförde:

Jag torde härefter få för Kungl. Maj:t anmäla ett av inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga utarbetat förslag till bestämmelser om försäljning av sådana lättare alkoholhaltiga maltdrycker, vilka — hitills i dagligt tal i allmänhet benämnda pilsnerdricka — intaga en mellanställning mellan å ena sidan svagdricka och å andra sidan öl sådant detta blivit definierat i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker; och anser jag mig till en början böra i korthet redogöra för vad i ärendet förut förekommit.

Inledning

Efter det riksdagen i skrivelse den 1 juni 1917, nr 212, meddelat, att riksdagen för sin del antagit vid berörda skrivelse såsom bilagor fogade förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker med flera författningar, anhöll riksdagen samtidigt, att Kungl. Maj:t ville låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till förordning angående försäljning av pilsnerdricka, i huvudsak grundat på bestämmelserna angående försäljning av öl i gällande vin- och ölförsäljningsförordning.

Med anledning härav tillkallade dåvarande chefen för finansdepartementet den 29 juni 1917 jämlikt nådigt bemyndigande ledamoten av riksdagens andra kammare, borgmästaren Jakob Gustaf Pettersson samt ombudsmannen hos svenska bryggareföreningen, auditören Hugo Rehnberg att såsom sakkunniga inom nämnda departement utarbeta och avgiva förslag till förordning angående försäljning av pilsnerdricka, i huvudsak grundat på bestämmelserna angående försäljning av öl i gällande vin- och ölförsäljningsförordning.

Med skrivelse den 22 mars 1918 hava de sakkunniga överlämnat följande fyra författningsförslag jämte motivering, nämligen förslag till förordning angående försäljning av pilsner, förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3, 7 och 23 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maldrycker, förslag till förordning angående ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker samt förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 11 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka.

De sakkunnigas utlåtande har därefter remitterats till överståthållarämbetet, Kungl. Maj:ts samtliga befallningshavande i länen, kommerskollegium, kontrollstyrelsen och socialstyrelsen, vilka ålagts att till finansdepartementet inkomma med yttranden i ämnet, varjämte svenska bryggareföreningen beretts tillfälle att yttra sig i ärendet.

Sedan nämnda myndigheter ävensom omförmälda förening och porterbryggeriaktiebolaget D. Carnegie & C:o över förslagen avgivit yttranden, av vilka ett sammandrag torde få som bilaga vidfogas protokollet, hava författningsförslagen inom finansdepartementet undergått granskning och ytterligare överarbetning.

Historik.
Nyktterhets-
kommitténs
förslag.

I nyktterhetskommitténs den 5 januari 1914 avgivna förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker inbegreps under beteckningen öl alla alkoholhaltiga maldrycker, med undantag av sådana, som enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av maldrycker vore att hänföra till svagdricka. Enligt den sålunda givna definitionen, som fullständigt anslöt sig till bestämmelsen i 1 § av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av vin och öl, skulle den föreslagna öllagstiftningen komma att drabba ej blott pilsnerölet och lagerölet utan jämväl alla slag av s. k. lagrade drickor, såsom pilsnerdricka, lagerdricka, iskällardricka och lättöl, d. v. s. maldrycker, vilka, utan att vara hänförliga till svagdricka, dock ej innehålla högre

alkoholhalt än mellan 3 och 4 volymprocent, i allmänhet omkring 3.5 volymprocent, och vilka i regel äga en extrakthalt av något mer än 9 procent.

I ett vid betänkandet fogat särskilt yttrande framhöll emellertid en av kommitténs ledamöter, professor T. Thunberg, att de lagrade buteljdrickorna av lagerdrickats och pilsnerdrickats typ, ehuruval även de kunde missbrukas för berusningsändamål, dock vore i sådant avseende mycket oskyldigare än ölet; och då härtill komme, att dessa drickors smak vore av samma kvalitet som ölets samt att de följaktligen vore väl ägnade att konkurrera med detsamma, talade enligt reservantens mening starka skäl för, att dessa drickor genom lagbestämmelser och därtill hörande kontrollbestämmelser sammanfördes till en särskild klass.

Det uppslag, professor Thunberg sålunda givit, fullföljdes av dåvarande chefen för finansdepartementet, då denne jämlikt nådigt be- myndigande den 15 maj 1914 uppdrog åt professor Thunberg jämte disponenten Sven Sandwall såsom sakkunniga att verkställa ytterligare utredning, angående i vad mån möjlighet förefunnas att i försäljnings- avseende draga en ur nykterhetssynpunkt tillfredsställande annan gräns mellan starkare och svagare maltdrycker än den då stadgade samt an- gående därmed sammanhängande tekniska spörsmål.

I anledning av berörda uppdrag avgåvo de sakkunniga den 1 och den 3 juli 1914 sina särskilda yttranden.

Då dessa yttranden finnas intagna dels i de här ovan först om- förmälda sakkunnigas till trycket befordrade förslag till förordning an- gående försäljning av pilsner m. m. och dels i Kungl. Maj:ts proposition, nr 242, till 1914 års senare riksdag med förslag till förordning angående försäljning av alkoholhaltiga drycker m. m., torde det här vara tillfyllest att i fråga om berörda yttranden hänvisa till oförmälda förslag och proposition.

Vid föredragningen i statsrådet den 24 juli 1914 av förslag till förordning angående försäljning av alkoholhaltiga drycker m. m. yttrade dåvarande chefen för finansdepartementet i fråga om de nyss oförmälda sakkunnigas betänkanden följande:

»Av vad de sakkunniga anfört synes mig framgå, att bestämda skäl tala för beredande av en friare ställning åt förutnämnda lättare maltdrycker än åt det egentliga ölet. Kan man härigenom vinna, att konsumtionen i någon större grad ledes över till dessa drycker från andra ur nykterhetssynpunkt icke lika oskadliga, lär man hava löst en viktig uppgift vid nu förevarande lagstiftning. Skulle man därjämte genom nämnda frihet bereda möjlighet att i viss mån hålla handeln och näringarna, särskilt bryggerierna, skadeslösa för den förlust, de ej kunna undgå

*Professor T.
Thunbergs
reservation
vid nykter-
hetskommit-
téns förslag.*

*Inom finans-
departementet
16/5 1914 till
kallade sak-
kunniga.*

*Chefens för
finansdeparte-
mentet an-
förande
24/7 1914.*

att lida till följd av de restriktioner, vilka även jag i det följande ärnar föreslå å handeln med det egentliga ölet, vore vinsten av denna frihet av än större värde, emedan på detta sätt staten skulle befrias från ersättningsanspråk, som eljest svårigen kunde avvisas.

Vid uppdragande av gränsen mellan dessa lättare maltdrycker, vilka jag gemensamt benämner lagrade drickor, och det egentliga ölet vill jag i likhet med herr Thunberg föreslå, att den övre alkoholgränsen för de lagrade drickorna sättes vid 3.6 volymprocent och att deras ursprungliga extrakthalt icke får överstiga 9 1/4 procent. Genom en sålunda angiven gräns, mot vilken kontrollstyrelsen i infortrat utlåtande icke haft annat att erinra, än att det av praktiska skäl möjligen kunde ifrågasättas, att alkoholhalten borde bestämmas något högre, skulle till de lagrade drickorna komma att hänföras ett stort antal av förut omnämnda i handeln förekommande lättare maltdrycker. Jag vill därvid erinra, att med nämnda av mig upptagna gräns de lagrade drickorna faktiskt skulle komma att hållas nere vid en högsta alkoholhalt av 3.4—3.5 volymprocent, då bryggerierna ej vid tillverkningen kunna fullt utnyttja den i lag fastställda alkoholgränsen. Till herr Sandwalls förslag, att ensamt den ursprungliga extrakthalten — och därtill en högre än den nyssnämnda — skulle för denna typ av maltdrycker vara bestämmande, kan jag ej ansluta mig. Ett förslag av sådan art synes mig nämligen ej innebära tillräckliga garantier, att de lagrade drickorna komme att hållas vid den lägre alkoholhalt, som måste anses nödvändig för medgivande av deras friare ställning i försäljningshänseende.»

Sedan departementschefen därefter upptagit till behandling frågan om de grunder, efter vilka försäljning av de lagrade drickorna, sådana de av honom angivits, skulle få äga rum, samt därvid till en början i anledning av de ifrågavarande dryckernas genom företagna experiment ådagalagda ofarlighet framhållit, att gentemot professor Thunbergs ståndpunkt, enligt vilken man i fråga om det dåvarande ölet skulle erhålla icke mindre än tre olika försäljningssystem, talade den bestämda olägenheten av sådana skiftningar i lagstiftningen, fortsätter departementschefen:

»Med stöd av vad jag sålunda anfört finner jag mig kunna föreslå, att de lagrade drickorna i försäljningshänseende helt likställas med svagdrickat. Härigenom skulle lagstiftningen stödja konsumtionen av de lagrade drickorna och egga bryggerierna att genom förbättrade tillverkningsmetoder allt mera höja deras smaklighet, vilket i sin mån skulle bidra att undantränga det ur nykterhetssynpunkt icke lika oskyldiga ölet. Slutligen skulle bryggerierna i här berörda drycker hava en produkt, med vilken de fritt kunde röra sig, och i hanteringen i denna del finna någon ersättning för sin i övrigt minskade omsättning.

Enligt den definition, jag föreslagit skola i förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker införas å det lagrade drickat, skulle som sådant anses varje maltdryck, som ej vore hänförlig till svagdricka och vilken ej hölle högre alkoholstyrka och ursprunglig extrakthalt, än jag ovan angivit. Av en sådan definition skulle följa, att maltdrycker, som ej hölle mer än 2 1/4 volymprocent alkohol, och vilkas ursprungliga extrakthalt överstege 6. men ej 9.5 procent

komme att hänföras till lagrat dricka. Härmed skulle åtminstone delvis vinnas vad herr Thunberg velat nå genom förslaget att med svagdricka under vissa förutsättningar likställa sådana extraktrika drycker, som ej hölle högre alkoholhalt än den för svagdricka medgivna.»

I överensstämmelse med nu återgivna yttrande till statsrådsprotokollet framlades till 1914 års senare riksdag genom propositionen nr 242 förslag till förordning angående försäljning av svagt alkoholhaltiga samt tillagade, alkoholfria drycker, enligt vilket för utskänkning av lagrat dricka, liksom för utskänkning av svagdricka, i regel endast skulle fordras anmälan, i Stockholm hos överståthållarämbetet, i annan stad hos magistraten och på landet hos länsmanen. Detta förslag antogs av första men avslogs av andra kammaren.

1914 års
senare riks-
dag.

Ett av bevillningsutskottet framlagt sammanjäkningsförslag bifölls av andra men avslogs av första kammaren, i följd varav frågan vid nu nämnda riksdag förföll.

Vid 1915 års riksdag återupptogs frågan om undantagande av lagrat dricka från den för öl gällande försäljningsordningen genom motionerna nr 109 av herr E. von Hofsten m. fl. och 112 av herr J. Jonsson i Hökhult m. fl., båda inom andra kammaren. I den förra motionen framlades ånyo i detta avseende samma förslag, som Kungl. Maj:t avgivit till 1914 års senare riksdag. I den senare motionen återigen föreslogs, att de maltdrycker, som ej innehölle mer än 3 volymprocent alkohol, skulle fritagas från den i försäljningsförordningen stadgade ordningen för försäljning av öl. Bevillningsutskottet avstyrkte motionerna samt tillstyrkte den av nykterhetskommittén föreslagna alkoholgränsen av $2\frac{1}{4}$ volymprocent, och till denna ståndpunkt anslöt sig även andra kammaren, varemot första kammaren biföll herr von Hofstens m. fl. motion. Ett av bevillningsutskottet framlagt sammanjäkningsförslag bifölls av andra men avslogs av första kammaren.

1915 års riks-
dag.

Jämväl vid 1916 års riksdag väcktes i samband med frågan om rusdrycksförsäljningens reformerande förslag i nu ifrågavarande ämne dels genom motionerna nr 62 inom första kammaren av herr Karl Johan Ekman m. fl. och nr 164 inom andra kammaren av herr Jonsson i Hökhult m. fl., i vilka motioner föreslogs en alkoholgräns av 3 procent mellan de drycker, som skulle vara underkastade samma kontrollföreskrifter som rusdrycker, och de drycker, som skulle få försäljas fritt, dels ock genom motionen nr 166 inom andra kammaren av herr von Hofsten, som härutinnan föreslog en alkoholgräns av 3.6 volymprocent. Liksom vid de två föregående riksdagarna avstyrkte bevillningsutskottet bägge berörda förslag och förordade en alkoholgräns av $2\frac{1}{4}$ volym-

1916 års riks-
dag.

procent, vilket förslag bifölls av andra men avslogs av första kammaren; och då en sammanjämkning av kamrarnas skiljaktiga ståndpunkter i försäljningsfrågan i dess helhet icke kunde komma till stånd, förföll även denna fråga.

1917 års riksdag.

Vid 1917 års riksdag återkommo förslagen om alkoholgränsens höjande. Sålunda föreslogo herr Karl Johan Ekman m. fl. i motionen nr 72 inom första kammaren samt herr Jonsson i Hökhult m. fl. i motionen nr 157 inom andra kammaren, att ifrågavarande gräns skulle sättas vid 3 volymprocent, medan åter herr von Hofsten i motionen nr 162 inom andra kammaren förnyade sitt förslag om gränsens sättande vid 3.6 volymprocent.

Sedan liksom vid de tre föregående årens riksdagar bevillningsutskottet i sitt förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker förordat en alkoholgräns av 2 $\frac{1}{4}$ volymprocent samt detta förslag antagits av andra kammaren, men första kammaren härutinnan liksom beträffande försäljningsreformen i övrigt anslutit sig till herr von Hofstens motion, föreslog bevillningsutskottet i sammanjämkningssyfte, bland annat:

att maltdrycker, som enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker vore att hänföra till pilsnerdricka, skulle undantagas från de enligt förslaget till förordning angående försäljning av rusdrycker för öl gällande bestämmelserna;

att med pilsnerdricka skulle förstås varje maltdryck, som ej vore hänförlig till svagdricka och som ej innehölle mer än tre och sex tiondels volymprocent alkohol och vore inbryggd med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstege nio och fem tiondels procent;

samt att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till förordning angående försäljning av pilsnerdricka, i huvudsak grundat på bestämmelserna angående försäljning av öl i gällande vin- och ölförsäljningsförordning.

Detta utskottets förslag antogs av båda kamrarna, och riksdagens beslut anmäldes hos Kungl. Maj:t genom ovan redan omförmälda skrivelse av den 1 juni 1917.

De sakkunnigas förslag.

Efter denna inledande översikt över vad i frågan hittills förekommit vill jag övergå till en redogörelse för de sakliga ändringar i vin- och ölförsäljningsförordningens föreskrifter, som de sakkunniga ansett sig böra föreslå; och torde därvid till en början böra återgivas vad de sakkunniga själva därom anföra i sitt förslag. De sakkunniga lämna först en historisk översikt av ämnet, varefter de yttra:

»Såsom den här ovan lämnade historiken utvisar, har beslutet om undantagande av maltdrycker, innehållande 2.25—3.6 volymprocent alkohol, från de för försäljningen av rusdrycker, inklusive öl, stadgade strängare bestämmelserna framgått ur en önskan att bereda allmänheten lättare tillgång till en måltidsdryck, som är extraktrikare, fylligare i smaken och mera hållbar än svagdrickat, men på samma gång såsom berusningsmedel väsentligt ofarligare än det vanliga ölet. Genom beredande av en sådan undantagsställning för ifrågavarande maltdrycker torde man hava tänkt sig, att dessa skulle, åtminstone hos en stor del av allmänheten, uttränga och ersätta de starkare maltdryckerna, vilkas försäljning genom den nya lagstiftningen underkastats åtskilliga, åtkomsten försvärande restriktioner. I den mån detta syfte genom ifrågavarande anordning vunnit, skulle ersättning automatiskt beredas bryggeriidkarna för den minskning i avsättning av starkare maltdrycker, som de nya rusdrycksförsäljningsbestämmelserna för dem kunde väntas medföra. Man har nämligen beräknat, att de bryggerier, som tillverka maltdrycker av 4—6 volymprocents alkoholstyrka, utan större svårigheter eller kostnader i stället kunna övergå till tillverkning av 3.6-procentiga drycker. Och man har därför förväntat, att den ifrågasatta undantagslagstiftningen för de senare, i den mån den verkligen leder till ökad avsättning av desamma, skall vara ägnad att förebygga framställandet av ersättningsanspråk mot statsverket i ifrågavarande hänseende.

För att de nu antydda syftena skola kunna vinnas, är det emellertid enligt vår mening även önskvärt, att de lättare maltdryckerna av lagstiftningen erhålla en *benämning*, som i sin mån underlättar deras uppgift att såsom måltidsdryck uttränga och ersätta de starkare maltdryckerna. I sådant avseende har riksdagen i sin skrivelse i ämnet den 1 juni 1917 använt termen »pilsnerdricka». Denna benämning har jämväl införts i 1 § av kungl. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker samt i 3 § av kungl. förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker såsom gemensam beteckning för alla maltdrycker, som ej äro hänförliga till svagdricka och som ej innehålla mer än tre och sex tiondels volymprocent alkohol samt äro inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger nio och fem tiondels procent. Under pilsnerdricka skulle således inbegripas jämväl lagerdricka, iskällardricka, lättöl o. d.

Det kan emellertid ifrågasättas, om detta namnval ur ovan angivna synpunkt är lyckligt. Särskilt från bryggeriindustriens målsmän har i sådant avseende anmärkts, att benämningen pilsnerdricka skulle allt för skarpt betona ifrågavarande dryckers frändskap med svagdrickat, för att de skulle kunna hos den stora allmänheten med framgång konkurrera med ölet. Och med hänvisning till en ofta gjord iakttagelse, att för konsumenterna dryckens etikett har en avgörande betydelse, har man framhållit såsom önskvärt, att de lättare maltdrycker, vilka äro avsedda att ersätta ölet, även måtte erhålla ett namn, som underlättar denna deras uppgift.

Den sålunda framställda anmärkningen synes oss förtjäna beaktande. Med kännedom om den fördom, som många ölkonsumenter hysa mot alla maltdrycker, vilka gå under benämningen »dricka», varmed i deras föreställning förknippas något smaklöst och mindrevärdigt, kan det verkligen befaras, att etiketten »pilsnerdricka» inom stora kretsar av allmänheten skulle försvåra de därmed betecknade dryckernas användande såsom ersättningsmedel för det starkare ölet. På grund härav och då en dylik övergång från starkare till svagare drycker måste ej minst ur nykterhets-

synpunkt anses önskvärd, hava vi ansett lämpligt att för de lättare maltdryckerna föreslå utbyte av benämningen pilsnerdricka mot beteckningen *pilsner*.

En sådan namnförändring torde för närvarande ställa sig så mycket lättare att genomföra, som till följd av bristen på malt allmänheten under den senaste tiden vant sig vid att den dryck, som i handeln gått under benämningen »pilsner», ofta ej haft avsevärt högre extrakt- och alkoholhalt än lagrat svagdricka.

I sammanhang härmed har det även befunnits nödigt att genom särskilda bestämmelser bereda lagligt skydd åt pilsner-namnet. I sådant avseende hava vi föreslagit, att maltdryck, som icke enligt maltdryckstillverkningsförfordningen är att anse som pilsner, ej må vid försäljning utlämnas å kärl, som å etikett, kork eller propp eller genom stämpling eller annorledes försetts med beteckningen pilsner eller liknande benämning, vare sig enbart eller i förening med andra ord. Användandet av benämningen pilsnerdricka skulle således enligt förslaget ej vara tillåtet.

Då vi fått oss förelagt att utarbeta förslag till förordning angående försäljning av lättare maltdrycker, i huvudsak grundat på bestämmelserna angående försäljning av öl i gällande vin- och ölförsäljningsförfordning, hava vi ansett det ligga inom ramen för vårt uppdrag att i sak föreslå mindre modifikationer i de gällande ölförsäljningsbestämmelserna, där sådana synas av starka billighetshänsyn påkallade samt deras genomförande ej kan befaras äventyra den allmänna ordningen och nykterhetstillståndet. Därjämte hava vi vid utarbetande av vårt förslag sökt åstadkomma större enhetlighet och en viss förenkling i 1905 års försäljningsbestämmelser, därvid vi särskilt haft till ögonmärke att, där ej sakligt olika bestämmelser påkallas, åvägbringa formell överensstämmelse mellan ifrågavarande lagstiftning och kungl. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker.

1905 års förordning upptager, såsom förut nämnts, följande olika slag av ölförsäljning: försäljning till förtäring på stället (utskänkning), försäljning till avhämtning, försäljning till försändning på rekvisition och försäljning genom kringföring. Partihandel omnämnes icke uttryckligen i förordningen. Av sistnämnda förhållande torde emellertid ej få dragas den slutsatsen, att rätten till sådan handel, varmed enligt rusdrycksförsäljningsförfordningen förstås handel, som bedrivs till återförsäljare i och för deras rörelse, ävensom försäljning för export, skulle vara alldeles undantagen från de i förstnämnda förordning stadgade villkoren för rätten till försäljning. Utan saknaden av särskilda stadganden i berörda hänseende torde endast innebära, att partihandeln är underkastad samma bestämmelser som äro stadgade för försäljningen till avhämtning. Rätt till partihandel med öl lär således enligt nu gällande lagstiftning få anses utan särskilt tillstånd tillkomma i första rummet öltillverkare i fråga om de varor, han själv tillverkat, samt vidare den, som äger rätt till utminuterung av brännvin (12 §). Därjämte tillkommer rätt till partihandel den, som av Konungens befallningshavande erhållit tillstånd vare sig till försäljning till avhämtning eller genom kringföring enligt 13 eller 16 § eller till förtäring på stället enligt 7 §.

Under återopande av vad vi förut yttrat om önskvärdheten att i formellt avseende vinna överensstämmelse mellan förordningen angående försäljning av pilsner samt förordningen angående försäljning av rusdrycker, där icke en sakligt olika behandling av förhållandena påkallas, föreslå vi, att jämväl försäljningen av pilsner indelas i partihandel och detaljhandel, därvid partihandel innefattar försäljning till

återförsäljare i och för deras rörelse ävensom försäljning för export samt detaljhandel all annan handel. Vidare föreslå vi, att detaljhandeln må indelas i utminuterung och utskänkning, därvid till utminuterung skulle hänföras försäljning till avhämtning, till försändning på rekvisition samt genom kringföring.

I fråga om olika slag av rättigheter till försäljning av öl skiljer 1905 års förordning, såsom förut erinrats, mellan å ena sidan sådana, vilka betraktas såsom tillbehör till annan näringsrätt och därför få utövas utan särskilt tillstånd, samt å andra sidan sådana, vilka bero på särskilt tillstånd av Konungens befallningshavande. Denna skillnad har i förslaget bibehållits, och i bestämmelserna angående den förstnämnda gruppen av rättigheter har ej gjorts annan ändring, än att rätten till partihandel undantagits från den handel, som omförmäles under mom. b) och c) i 12 § av 1905 års förordning såsom medgiven utan särskilt tillstånd. Något behov torde nämligen ej kunna anses föreligga att medgiva rätt till försäljning till återförsäljare eller till export vare sig åt dem, som äga rätt till brännvinsutminuterung eller åt dem, som erhållit rätt till utskänkning av pilsner. I stället har, i anslutning till vad ovan yttrats om önskvärdheten av särskilda bestämmelser angående partihandeln, såsom en särskild grupp av rättigheter upptagits rättigheter till partihandel, vilka utan särskilt tillstånd skulle tillkomma dels tillverkare och dels sådana, som av Konungens befallningshavande erhållit tillstånd till försäljning till avhämtning.

Vad därefter beträffar ordningen för beviljande av tillstånd till detaljhandel, synas 1905 års bestämmelser i detta hänseende lida av en viss brist på enhetlighet och system, särskilt i fråga om det inflytande, som härutinnan tillerkänts de kommunala myndigheterna. Såsom redan av nykterhetskommittén i dess betänkande del V sid. 76 erinrats, får sålunda ett ur nämnda synpunkt upprättat schema över de olika slag av försäljningsrättigheter, Konungens befallningshavande kan meddela, följande utseende:

I. Rättigheter, vilka icke få upplåtas mot kommunalrepresentationens avstyrkande:

rättigheter till utskänkning i Stockholm jämlikt 7 §.

II. Rättigheter, vilka icke få upplåtas mot avstyrkande, i stad av både staasfullmäktige och magistrat samt på landet av både kommunalnämnd och kommunalstämma:

rättigheter till utskänkning på landet samt i andra städer än Stockholm enligt 7 §; samt

rättigheter till försäljning till avhämtning på landet enligt 13 § 3 mom.

III. Rättigheter, beträffande vilka tillfälle skall lämnas kommunalstämma eller stadsfullmäktige att yttra sig:

rättigheter till utskänkning vid hälsobrunn, badort eller annan kurort enligt 9 § 1 mom.

IV. Rättigheter, beträffande vilka kommunalnämnd och kommunalstämma skola höras:

rättigheter till utskänkning inom område för järnvägsstation å landet enligt 8 § första stycket.

V. Rättigheter, beträffande vilka magistraten i annan stad än Stockholm skall höras:

rättigheter till försäljning till avhämtning enligt 13 § 2 mom.;
 rättigheter till utskänkning inom område för järnvägsstation i stad enligt 8 § första stycket; samt
 rättigheter för tillverkare till försäljning genom kringföring utom stads planlagda område enligt 15 § 1 mom.

VI. Rättigheter, som kunna meddelas utan någon kommunal myndighets hörande:

rättigheter till försäljning till avhämtning i Stockholm enligt 13 §;
 rättigheter till utskänkning inom område för järnvägsstation i Stockholm enligt 8 § första stycket;
 rättigheter för tillverkare till försäljning genom kringföring i Stockholm utom stadens planlagda område enligt 15 §;
 rättigheter till utskänkning å järnvägståg enligt 8 §, andra stycket;
 rättigheter till utskänkning å passagerarfartyg enligt 9 § 2 mom.;
 rättigheter till utskänkning för kortare tid än ett år enligt 9 § 3 mom.;
 rättigheter till utskänkning vid bestämt tillfälle enligt 10 §; samt
 rättigheter för tillverkare att till avhämtning och genom kringföring försälja av annan tillverkat öl enligt 16 §.

En sådan olikhet i ordningen för meddelande av försäljningstillstånd är näp- peligen av sakens natur påkallad, och en förenkling av ifrågavarande brokiga system måste därför anses önskvärd. I sådant avseende hava vi ansett, att de detalj- handelsrättigheter, vilka bero på särskilt tillstånd av Konungens befallningshavande, lämpligen skulle kunna uppdelas i två huvudgrupper, nämligen å *ena sidan* sådana, för vilkas beviljande erfordras i vissa fall tillstyrkande av vederbörande kommunal- representation samt i andra fall yttrande av vederbörande polismyndighet, samt å *andra sidan* sådana, vilka kunna av Konungens befallningshavande beviljas utan hörande av de kommunala myndigheterna. Till den förra gruppen skulle hänföras de mera stadigvarande försäljningsrättigheter, som omförmälas i gällande öl- och vinförsäljningsförordnings 7, 13 och 16 §§, ävensom tillverkares rätt enligt 15 § att sälja genom kringföring i stad utom det planlagda området. Till den senare gruppen skulle åter hänföras de tillfälliga försäljningsrättigheter, som finnas om- förmälda i 8, 9 och 10 §§ av samma förordning. Inom den förra gruppen skulle för försäljningstillstånds beviljande erfordras:

- a) tillstyrkande av kommunalstämma för beviljande av s. k. ständiga rättig- heter till utminuterung och utskänkning å landet;
- b) tillstyrkande av stadsfullmäktige för beviljande av s. k. ständiga rättig- heter till utskänkning i stad; samt
- c) yttrande av magistraten för beviljande av s. k. ständiga utminuterings- rättigheter av alla slag i stad.

Förutom större enkelhet och överskådlighet medför ett sådant system, att de kommunala representationerna i fråga om de s. k. ständiga utskänkings- och utminuteringsrättigheterna på landsbygden samt de s. k. ständiga utskänkings- rättigheterna i stad erhålla ett avgörande inflytande, något som riksdagen och sär-

skilt andra kammaren upprepade gånger uttalat som ett önskemål. Därjämte erhålles i nämnda avseenden en närmare anslutning till bestämmelserna i förordningen angående försäljning av rusdrycker. Beträffande de s. k. ständiga utminuteringsrättigheterna i stad, om vilka ansökningar kunna förekomma till behandling å alla tider på året och vilkas hänskjutande till yttrande av stadsfullmäktige därför i många städer skulle föranleda extra sammanträden, innefattar förslaget en anslutning till de i 1905 års förordning givna bestämmelserna. Vad slutligen angår de tillfälliga rättigheterna, innebär den av oss föreslagna ordningen, att ansökningar om alla dylika rättigheter skulle behandlas på samma sätt, d. v. s. kunna avgöras av Konungens befallningshavande utan de kommunala myndigheternas hörande, vilket i fråga om utskänkningsrättigheter vid hälsobrunn, badort eller annan kurort samt vid järnvägsstation utgör ett eftergivande av den i sådant avseende nu gällande föreskrift. I betraktande av de lättare maltdryckernas relativa ofarlighet såsom berusningsmedel och med hänsyn därtill, att de kommunala myndigheterna icke heller enligt 1905 års bestämmelser äga rätt till veto mot upplåtande av dylika rättigheter, torde emellertid en sådan förändring icke kunna anses betänkelig. Givet är för övrigt, att Konungens befallningshavande även över ansökningar om dylika rättigheter är oförhindrad och i regel väl även torde finna sig föranlåten att inhämta yttrande av vederbörande polismyndighet.»

De föreslagna ändringarna i vin- och ölförsäljningsförordningens bestämmelser för beviljande av tillstånd till detaljhandel med öl har emellertid den ene av de sakkunniga icke för sin del kunnat godkänna, utan har han vid förslaget fogat ett särskilt yttrande av följande lydelse:

»Under utarbetandet av förevarande förslag har undertecknad Rehnberg framhållit önskvärdheten av vissa lättnader ifråga om rätt till försäljning av pilsner, bl. a. genom att tillåta restauratör att, allenast efter en enkel anmälan till vederbörande myndighet, vid måltid till spisande gäst utskänka pilsner; genom att, vid försäljning genom kringförelse i stad, tillåta avlämnande av pilsner till person, som i en lokal utför arbete, men icke där har bostad; genom eftergift från skyldigheten att, vid försäljning genom försändning, medföra nu föreskriven förteckning å köpare m. m. Ehuru varken från ordnings- eller nykterhetssynpunkt betänkligheter mot dylika detaljändringar borde möta, har jag på grund av begränsningen av det åt de sakkunniga lämnade uppdraget, om än efter tvekan, funnit mig böra frånfalla dessa önskemål.

Med hänsyn till de upplysningar, som under innevarande månad kommit mig tillhanda — bl. a. att försäljningsbolagen i vissa städer, enligt mitt förmenande i strid mot grunderna för 1917 års rusdrycksförsäljningsförordning, vidtagit förberedande åtgärder i syfte att åt bolagen förvärva uteslutande rätt till utskänkning av pilsner — finner jag mig däremot icke kunna godkänna bestämmelserna i 8 § 3 mom. och 13 § 4 mom. av föreliggande förslag, varigenom bestämmanderätten ifråga om upplåtande av rätt till utskänkning av pilsner i annan stad än Stockholm uteslutande förbehålles stadsfullmäktige samt rätt till utminutering och utskänkning å landet uteslutande förbehålles kommunalstämman. Enligt min mening böra på detta område nu gällande bestämmelser bibehållas och Konungens befallningshavande sålunda äga rätt att upplåta ifrågavarande rättigheter efter tillstyrkan av en av de kommunala

myndigheter, som i ärendet hörts. I detta sammanhang finner jag mig böra framhålla, att den staten enligt mitt förmenande gentemot företagare och arbetare i bryggeriindustrien åliggande ersättningsskyldighet i anledning av genomförandet av den nya rusedryckslagstiftningen kan bliva väsentligt ökad, om försäljningsrätten inskränkes utöver grunderna för 1917 års riksdagsbeslut.»

I sitt förslag hava de sakkunniga vidare anfört följande:

»Om de kommunala representationerna, på sätt vi sålunda föreslå, erhålla rätt till veto mot upplåtande av rätt till stadigvarande rättigheter till utskänkning samt å landet jämväl mot upplåtelse av sådana rättigheter till utminutering, synes det i 2 § 2 mom. av 1905 års förordning stadgade absoluta förbudet mot upplåtande av tillstånd till försäljning av öl inom läger, kasernområde eller annat uteslutande för krigsmaktens behov upplåtet område kunna upphävas åtminstone för det fall, att vederbörande befälhavare gör framställning om sådan upplåtelse. Därigenom skulle det kunna bliva möjligt att exempelvis på en sådan ort som Karlsborg tillhandahålla maltdrycker av högst 3.6 volymprocent alkohol.»

Efter att hava återgivit en till de sakkunniga från styrelsen för Stockholms kaféidkareförening ingiven skrivelse av den 27 november 1917, åsyftande, bland annat, införande i förslaget av bestämmelse, att försäljningsåret vid meddelande av rättigheter till utskänkning av pilsnerdricka icke såsom hittills skulle sammanfalla med kalenderår utan räknas från den 1 oktober till och med den 30 september, anföra de sakkunniga, att det sålunda framställda önskemålet syntes kunna beaktas, utan att några andra berättigade intressen därigenom trädde för nära. Här- efter fortsätta de sakkunniga:

»Enligt kungl. förordningen den 24 oktober 1885 angående försäljning av vin, maltdrycker m. m. räknades försäljningsåret i stad från den 1 oktober och på landet från den 1 november. I det av den s. k. maltdryckskommittén den 23 maj 1900 avgivna betänkande med förslag till förordning om försäljning av vin och maltdrycker m. m. föreslogs i detta avseende icke någon förändring. Men i ett på grundvalen av nämnda kommittébetänkande inom finansdepartementet utarbetat förslag räknades kalenderåret som försäljningsår, vilket ock av Kungl. Maj:t och riksdagen godkändes. Anledningen till denna förändring synes hava varit det vid 1905 års omarbetning av maltdrycksförsäljningslagstiftningen uppställda önskemålet att bringa denna lagstiftning i närmare överensstämmelse med brännvinsförsäljningslagstiftningen.

Sedan försäljningen av de starkare maltdryckerna numera genom förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusedrycker i alla huvudsakliga delar underkastats samma bestämmelser som försäljningen av spritdrycker, torde ej något behov föreligga att i detta speciella fall vidhålla kravet på en dylik överensstämmelse jämväl för försäljningen av de svagare maltdryckerna, då denna försäljning skall underkastas särskild reglering. Och då försäljningsårets räknande från den 1 januari, med hänsyn därtill att hyreskontrakten angående kafélokaler i regel utlöpa den 1 oktober, för kaféidkarna uppenbarligen måste medföra kännbara olägen-

heter, synes det skäligt, att vid meddelande av tillstånd till utskänkning av pilsner för ett eller flera, högst tre år, försäljningsåret skall räknas från den 1 oktober. I sammanhang härmed har det ansetts nödigt att bestämma tiden, inom vilken ansökningar om ifrågavarande rättigheter skola ingivas, till den 15 mars det år, varunder utskänkningen skall börja. Med en sådan bestämmelse torde det ej vara omöjligt att få ifrågavarande ansökningar på landet behandlade på den ordinarie kommunalstämman i mars.

Angående möjlighet för stärbhusdelägare att inträda i utövningen av avlidne persons försäljningsrätt, stadgas i 18 § av 1905 års förordning, att, då den avlidne efter tillstånd utövat utskänkning, rörelsen må för stärbhusdelägarnas räkning fortsättas, därest tillståndet avser bestämd tid, intill utgången av samma tid och, därest tillståndet gäller tills vidare, till dess tre månader förflutit efter dödsfallet; och äligger det i sådant fall stärbhusdelägarna att inom en månad efter dödsfallet hos Konungens befallningshavande anmäla sin önskan att fortsätta rörelsen med uppgift å den person, som antagits till föreståndare för rörelsen.

Denna bestämmelse innebär, att stärbhusdelägare sakna laglig möjlighet såväl att övertaga avlidne persons försäljningsrätt i det fall, att innehavaren av rättigheten avlider, innan han trätt i utövning av densamma, som ock att efter utgången av augusti månad fullfölja en av den avlidne ingiven ansökan om tillstånd, som ej hunnit företagas till avgörande under dennes livstid. Då ett sådant förhållande uppenbarligen kan lända till obillighet mot stärbhusdelägarna, särskilt med hänsyn till de hyresavtal, som den avlidne kan hava träffat, hava vi ansett skäligt, att stärbhusdelägare jämväl i nu nämnda fall beredes möjlighet att träda i den avlidnes ställe samt att utöva rörelsen genom särskilt antagen och godkänd föreståndare.

Avvikelse från 1905 års förordning i fråga om ordningsföreskrifter har huvudsakligen endast skett i de avseenden, där en närmare anslutning till rusdrycksförsäljningsförordningen ansetts påkallad och kunnat verkställas utan verklig skärpning i de äldre bestämmelserna. Sälunda har nykterhetsnämnd ålagts att utse en av de besiktningsmän, som jämte stadsfiskal eller kronobetjänt skola besiktiga utskänkningslokal. Tiden för tillåtet utövande av detaljhandel på landet har, i likhet med vad som gäller för rusdrycksutskänkning, utsträckts till kl. 10 på aftonen; och förbudet mot utskänkning å sön- eller helgdag, under det gudstjänst hålles i församlingens kyrka, har inskränkts att gälla endast högmässogudstjänst.

Beträffande offentlig myndighets rätt att för alltid eller för viss tid förbjuda eljest tillåten försäljning ansluter förslaget sig till motsvarande bestämmelser i rusdrycksförsäljningsförordningen.

Ansvarsbestämmelserna hava i formellt avseende omarbetats till närmare överensstämmelse med motsvarande stadganden i rusdrycksförsäljningsförordningen. I sak hava vi för vissa förseelser föreslagit skärpning av de enligt 1905 års förordning stadgade straffen, dock med iakttagande av att straffen för ifrågavarande förseelser alltid satts väsentligt lägre än straffen för motsvarande överträdelser av rusdrycksförsäljningsförordningen.»

Det de sakkunniga givna uppdraget avsåg, såsom förut nämnts, utarbetandet av förslag till förordning angående försäljning av lättare maltdrycker, i huvudsak grundat på bestämmelserna angående försäljning

Departement's
chefen.

av öl i gällande vin- och ölförsäljningsförordning. De sakkunniga hava därvid föreslagit mindre modifikationer i nu gällande bestämmelser, där sådana modifikationer varit av billighetsskäl påkallade samt deras genomförande ej kunnat befaras äventyra den allmänna ordningen och nykterhetstillståndet. Därjämte hava de sakkunniga vid utarbetandet av sitt förslag sökt åstadkomma större enhetlighet och en viss förenkling i 1905 års försäljningsbestämmelser, därvid de särskilt haft till ögonmärke att, där ej sakligt olika bestämmelser påkallades, åvägabringa formell överensstämmelse med förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker. Efter granskning av det avgivna förslaget har jag funnit detsamma kunna läggas till grund för lagstiftning i ämnet.

Vad då till en början beträffar frågan om benämningen av ifrågavarande lättare maltdrycker, så synes mig tvekan icke kunna råda om lämpligheten av en *gemensam* benämning, men namnvalet erbjuder givetvis vissa svårigheter, enär det gäller att finna ett namn, som, på samma gång det tydligt skiljer sig från såväl det alkoholstarkare ölet som från det alkoholsvagare svagdrickat, är lämpligt och bekvämt att begagna.

De sakkunniga hava nu såsom benämning å ifrågavarande lättare maltdrycker föreslagit ordet *pilsner*, detta på grunder, som här ovan anförts, och vartill jag tillåter mig hänvisa. Emellertid hava från vissa håll emot detta förslag framställts erinringar; och hava i stället föreslagits andra namn såsom lättöl, halvstarka maltdrycker m. fl.

Jag finner mig emellertid böra biträda de sakkunnigas förslag såsom ur olika synpunkter lämpligare än övriga under ärendets behandling framkomna förslag i namnfrågan.

Speciell motivering.

Jag torde härefter få övergå till en redogörelse för det föreliggande förslaget i dess omarbetade skick; och kommer jag därvid att först paragrafvis behandla förslaget till förordning angående försäljning av pilsner, varefter de övriga författningsförslagen bliva föremål för behandling. Jag anser det dock icke erforderligt att omnämna de mindre redaktionella ändringar, som på vissa punkter företagits i det av de sakkunniga avgivna förslaget. Där ej annat framhålles, har jag anslutit mig till den av de sakkunniga förebragta, av mig förut refererade allmänna motiveringen till förslaget.

I fråga om 1 och 2 §§ torde ingen närmare motivering vara erfordrig. I 2 § har jag emellertid infört det av de sakkunniga icke upptagna allmänna förbudet i 1905 års vin- och ölförsäljningsförordning mot handel med dylika varor, såvida tillstånd därtill ej erhållits eller vederbörande på grund av lagstadgande eljest vore till handelns idkande behörig.

3 § innehåller i 1 och 2 mom. bestämmelse om de personliga kvalifikationerna för idkande av detaljhandel med pilsner. I förhållande till motsvarande stadgande i 2 § 1 mom. i vin- och ölförsäljningsförordningen har i förslaget den ändring vidtagits, att god frejd icke längre upptagits såsom förutsättning för tillstånds erhållande. I stället skall, enligt de sakkunnigas förslag, tillstånd ej få meddelas annan än den, som gjort sig känd för ordentlighet samt prövas i övrigt vara lämplig till rörelsens utövande. Den föreslagna ändringen sammanhänger med det av riksdagen numera antagna förslaget om borttagande ur lagstiftningen av straffpåföljden förlust av medborgerligt förtroende. I detta sammanhang må erinras om den under förlidet år av Kungl. Maj:t efter riksdagens hörande utfärdade stadgan angående hotell- och pensionatrörelse, vilken såsom personliga kvalifikationsgrunder endast upptager, att sökande gjort sig känd för redbarhet och ordentlighet, råder över sig och sin egendom samt i övrigt med hänsyn till rörelsens omfattning anses lämplig. Emellertid synes det mig, att, vad i såväl nämnda stadga som rusdrycksförsäljningsförordningen finnes föreskrivet såsom ytterligare villkor för erhållande av tillstånd till handel med pilsner, nämligen att vederbörande skall äga råda över sig och sitt gods, jämväl bör vinna tillämpning i förevarande avseende; dock med den inskränkning, att gift kvinna synes böra beredas möjlighet att idka handel med pilsner.

Bestämmelserna i 2 mom. motsvara föreskrifterna i vin- och ölförsäljningsförordningens 2 § 1 mom.

Beträffande stadgandena i 3 mom., vilka motsvaras av bestämmelserna i 11 § i vin- och ölförsäljningsförordningen, har svenska bryggareföreningen ansett, att dessa stadganden med hänsyn till ifrågavarande maltdryckers relativa ofarlighet i förhållande till vin och starkare maltdrycker utan olägenhet torde kunna utgå ur förslaget och att häremot varken ur ordnings- eller nykterhetssynpunkt kunde framföras några betänkligheter. Även kommerskollegium har gjort gällande en liknande uppfattning. Kollegium har nämligen ansett, att bestämmelserna i 11 § av 1905 års förordning visserligen böra slopas men i stället ersättas

3 §.

av en föreskrift om förbud mot utskänkning av pilsner i lokal eller å plats, där handel med annat än matvaror idkas i öppen bod, eller sådan lokal, som med dylik öppen bod står i inre förbindelse.

Svenska bryggareföreningens hemställan, att de i 11 § av vin- och ölförsäljningsförordningen förekommande stadgandena icke måtte upptagas i nu förevarande förslag, kan jag icke godkänna. Ej heller kan kommerskollegii förslag av mig biträdas. Det synes mig nämligen icke förefinnas något verkligt behov att frångå nu gällande bestämmelser, och det torde ur kontrollsynpunkt ingalunda vara betydelselöst, att handeln med pilsner begränsas till vissa slags affärer.

I motsats till de sakkunnigas anser jag ej heller tillräckliga skäl förefinnas att frångå det förutvarande stadgandet om förbud mot försäljning av pilsner inom lägerplats eller annat dylikt område.

4 §. 4 § motsvarar 3 § av vin- och ölförsäljningsförordningen; men har det i sistnämnda lagrum intagna stadgandet, att öl, som är försatt med något för hälsan skadligt ämne, ej får hållas till salu, ur förslaget uteslutits, detta i överensstämmelse med motsvarande stadgande i rusdrycksförsäljningsförordningen.

5 §. 5 § motsvarar utan någon ändring 4 och 5 §§ i vin- och ölförsäljningsförordningen.

6 §. I fråga om innehållet i 6 § får jag hänvisa till de sakkunnigas förut återgivna uttalanden, till vilka jag i allo ansluter mig. Enligt förslaget skall den, som enligt 8 § erhållit tillstånd till försäljning till avhämtning av pilsner, även hava rätt till partihandel med sådan vara. Denna bestämmelse har sin grund i det förhållandet, att det kan tänkas, att vid vissa tillfällen, såsom vid helger o. d., rättighetsinnehavare enligt 12 och 13 §§ icke kunna få sitt behov av pilsner tillgodosett från vederbörande tillverkare.

7—11 §§. Under rubriken utminuteringsrättigheter hava intagits stadganden, vilka motsvara 12—16 §§ i vin- och ölförsäljningsförordningen. Stadgandena hava underkastats smärre redaktionella omarbetningar, för vilka särskild motivering torde vara överflödigt. Endast i 8 § hava föreslagits ändringar i sak.

Beträffande innehållet i och avfattningen av 7 samt 9—11 §§ har jag helt anslutit mig till de sakkunnigas förslag. Jag finner mig emellertid böra upptaga till bemötande vissa mot 7, 9 och 10 §§ framställda erinringar.

7 §. Enligt 7 § b) skall försäljning till avhämtning av pilsner få utövas av den, som äger rätt till utminutering av spritdrycker, vin eller öl, å

försäljningsstället. Överståthållarämbetet erinrar nu, att rätt till utminuter-
 tering av pilsner väl utan vidare borde tillkomma den, som vore berättigad
 försälja spritdrycker eller den starkare maldrycken öl, men att
 anledning däremot ej synes föreligga att med försäljningsrätt till enbart
 vin sammanbinda en liknande rätt i avseende å pilsner. Om försäljnings-
 rätten begränsades till vin, fortsätter överståthållarämbetet, torde detta
 i regel bero på att med hänsyn till rörelsens beskaffenhet tillhanda-
 hållandet av öl ansåges ej böra ifrågakomma, och det syntes inkon-
 sekvent att i så fall utan särskilt medgivande tillåta försäljning av den
 ölet närstående pilsnern.

De av överståthållarämbetet uttalade farhågorna lära emellertid
 icke böra tillmätas någon betydelse vid det förhållande, att den nya
 lagstiftningen är avsedd att träda ikraft från och med ingången av år
 1919 samt från nämnda tidpunkt rättighet till utminuter-
 tering av vin endast tillkommer sådant bolag, varom i 17 och 18 §§ av rusdrycks-
 försäljningsförordningen förmåles.

I 8 §, som närmast motsvarar vin- och ölförsäljningsförordningens
 13 §, har intagits den bestämmelse att, därest ansökning om rätt att
 till avhämtning försälja pilsner blivit å landet av kommunalstämma av-
 styrkt, ansökningen ej skulle få bifallas; hittills gäller, att endast om
 båda de kommunala myndigheterna, kommunalnämnd och kommunal-
 stämma, avstyrkt ansökningen, densamma ej må bifallas.

8 §.

Emot den föreslagna ändringen hava erinringar framställts från
 olika håll, men har jag vid övertägande av desamma kommit till den
 uppfattningen, att då uti rusdrycksförsäljningsförordningen utövan-
 det av det kommunala vetot ansetts böra tillkomma kommunalstämman
 ensam, motsvarande stadgande bör, på sätt föreslagits, här med-
 delas.

Såväl kommerskollegium som svenska bryggareföreningen anse
 bestämmelsen om medförande av särskild förteckning å köparna vid
 försäljning för försändning på rekvisition kunna utan olägenhet i nyk-
 terhetsavseende ur förslaget uteslutas.

9 §.

Då, enligt mitt förmenande, förteckningen är ett av medlen, och
 ett rätt tillförlitligt sådant, för kontrollerandet av vederbörandes ordentliga
 handhavande av sina försäljningsrättigheter, har jag ansett mig böra i
 förslaget bibehålla vin- och ölförsäljningsförordningens föreskrifter här-
 utinnan.

Med avseende å den i 1 mom. första punkten intagna bestäm-
 melsen har svenska bryggareföreningen föreslagit, att densamma borde

10 §.

så ändras, att i stad avlämnande av pilsner finge ske till person, som i en lokal utförde arbete utan att där hava sin bostad.

Föreningen torde härmed avse huvudsakligen å kontor och verkstäder eller i affärer anställd personal, vilken vore hänvisad att å sin arbetsplats dagligen intaga någon måltid. Då emellertid drycken antingen kan medföras från hemmet eller i regel torde vara tillgänglig å utminuteringsställe i trakten, har jag ansett mig sakna skäl att föreslå införandet av den ifrågasatta bestämmelsen, vilken för övrigt skulle innebära en avvikelse från vin- och ölförsäljningsförordningens föreskrifter i detta avseende.

Under rubriken »utskänkningsrättigheter» återfinnas i förslaget de stadganden, vilka motsvaras av 6—10 §§ i vin- och ölförsäljningsförordningen.

12 §.

Även vid 12 § har överståthållarämbetet framställt samma erinran, som jag vid redogörelsen för 7 § i förslaget haft tillfälle omnämna. Även om fall kunna förekomma, där efter 1919 års ingång utskänkning av enbart vin må utövas av annan än sådant bolag, varom förmäles i rusdrycksförsäljningsförordningen, torde dessa fall dock kunna antagas bliva sällsynta, varför något skäl att frångå de sakkunnigas förslag i denna del icke lär förefinnas.

Enligt de sakkunnigas förslag skall utan särskilt tillstånd utskänkning av pilsner få utövas av den, som äger rätt till utskänkning av spritdrycker, vin eller öl, dock endast där sådan utskänkning bedrives. För det fall, att sådan rätt avser utskänkning av endast öl samt meddelats enligt 20 § i rusdrycksförsäljningsförordningen, skulle sålunda rättighetsinnehavaren äga att dels enligt sistnämnda lagrum utskänka öl vid måltid till spisande gäster till en myckenhet av högst två tredjedels liter och dels enligt de sakkunnigas förslag utskänka pilsner utan någon begränsning vare sig med hänsyn till dylik måltid eller med avseende å den utskänkta myckenheten. Kungl. Maj:ts befallningshavande i Örebro län framhåller, att ur kontrollsynpunkt en dylik anordning måste anses otillfredsställande, då det i händelse av åtal för olaga ölutskänkning torde bliva förenat med synnerlig svårighet att gendriva en av den åtalade framställd invändning därom, att utskänningen omfattat pilsner och ej öl. Kungl. Maj:ts befallningshavande anser, att berörda olägenhet icke torde kunna hävas på annat sätt, än att rätten att utskänka pilsner i nu avsett fall icke göres vidsträcktare än rätten att utskänka öl.

Visserligen kunna svårigheter uppstå med avseende å kontrollen över utövandet av sådana utskänkingsrättigheter, som nyss omförmäls, men dessa svårigheter föreligga nog i viss mån beträffande rättighetsinnehavare enligt 20 § i rusdrycksförsäljningsförordningen, oavsett huruvida han har rätt till utskänkning av pilsner eller ej. Tillräckliga skäl synas mig därför ej förefinnas att frångå det av övriga myndigheter utan anmärkning lämnade förslaget i denna del.

Denna paragraf återgiver innehållet i 6 § av vin- och ölförsäljningsförordningen med undantag för stadgandet i andra stycket av 6 § 2 mom., vilket innehåller ett stadgande om skjutsentreprenörs rätt till ölförsäljning. Sistberörda stadgande har här uteslutits, emedan det samma till följd av stadgan den 22 juni 1911 om skjutsväsendet helt blivit satt ur tillämpning. Denna stadga innehåller nämligen i motsats till den därförut gällande inga bestämmelser om gästgivares eller skjutsentreprenörs rätt till ölförsäljning.

Beträffande motiveringen för stadgandena i 2, 3 och 4 mom. av 13 § gäller i tillämpliga delar vad jag anført under 8 §, och torde jag därför här kunna inskränka mig till en hänvisning till yttrandet under samma paragraf.

I 1 mom. av 13 § har, såsom ovan angivits, införts stadgande om att försäljningsår, skulle räknas från den 1 oktober till och med den 30 september. I anslutning härtill har föreslagits, att ansökning om sådan rättighet, som i paragrafen avses, skall ingivas före den 15 mars det kalenderår, varunder utskänkningen skall börja.

Rörande stadgandet i 5 mom. får jag åberopa vad i de sakkunnigas förut refererade allmänna motivering därom yttrats.

I 14 § hava de förutvarande bestämmelserna i 8–10 §§ av vin- och ölförsäljningsförordningen blivit sammanförda.

Såsom framgår av de sakkunnigas motivering till förslaget, innebär den av dem föreslagna ordningen, att ansökningar om rättigheter, som i förevarande paragraf avses, skulle kunna avgöras av Kungl. Maj:ts befallningshavande utan de kommunala myndigheternas hörande, vilket i fråga om utskänkingsrättigheter vid hälsobrunn, badort eller annan kurort samt vid järnvägsstation utgör ett eftergivande av den i sådant avseende enligt vin- och ölförsäljningsförordningen gällande föreskrift. De sakkunniga hava förmenat, att i betraktande av de lättare maldryckernas relativa ofarlighet som berusningsmedel och med hänsyn därtill, att de kommunala myndigheterna icke heller enligt nu gällande bestämmelser äga rätt till veto mot upplåtande av dylika

13 §.

14 §.

rättigheter, den föreslagna förändringen icke torde kunna anses betänklig.

De sakkunnigas förslag härutinnan har jag emellertid icke ansett mig kunna biträda. Jag har därför låtit omarbета förslaget i denna punkt till överensstämmelse med förut gällande bestämmelser. Jag anser mig i detta sammanhang hava skäl uttala den förmodan, att Kungl. Maj:ts befallningshavande även i de fall, där skyldighet därtill icke förefinnes, kommer att, såvitt sådant låter sig göra, inhämta yttrande från de kommunala myndigheterna, samt att Kungl. Maj:ts befallningshavande vid avgörande av hithörande frågor icke utan vägande skäl kommer att frågå de kommunala myndigheternas hemställan.

15 §. 15 § motsvaras av 17 och 32 §§ i vin- och ölförsäljningsförordningen.

I fråga om bestämmelserna i 3 mom. får jag hänvisa till vad de sakkunniga därom i sitt förslag yttrat.

I de sakkunnigas förslag i denna del har jag ansett mig böra företaga ett par smärre ändringar, vilka emellertid ej torde behöva särskilt motiveras.

16 §. Vad angår innehållet i 16 §, till den del detsamma motsvarar 18 § i vin- och ölförsäljningsförordningen, får jag hänvisa till de sakkunnigas yttrande härutinnan.

Såsom ett andra stycke i 1 mom. har dessutom upptagits den i rusdrycksförsäljningsförordningen beträffande utskänkning givna föreskriften att, där rättighetsinnehavare försättes i konkurs, rörelsen må för konkursboets räkning fort-ättas genom antagen och godkänd föreståndare, dock icke längre än till dess tre månader förflutit, efter det förhör enligt 25 § konkurslagen hållits. I detta stycke har jag vidtagit en redaktionell ändring, för att tydligare utmärka, att bestämmelsen har avseende endast å sådan rättighetsinnehavare, som efter meddelat tillstånd redan utövar detaljhandel med pilsner.

17 §. 17 § i förslaget är lika lydande med 19 § av vin- och ölförsäljningsförordningen.

18 §. Förslaget 18 §, som motsvarar vin- och ölförsäljningsförordningens 20 §, har omredigerats till full överensstämmelse med motsvarande stadgande i rusdrycksförsäljningsförordningen, nämligen 53 §.

19 §. 19 § motsvarar 21 § 1 stycket av vin- och ölförsäljningsförordningen.

Med den avfattning, 18 § efter omarbetning erhållit, har den av de sakkunniga föreslagna föreskriften, att vad i samma paragraf vore

stadgat även skulle gälla, då försäljningsställe ombytes, blivit obehövligen och därför fått utgå ur förslaget.

Beträffande 20 §, som motsvarar 22 § i 1905 års förordning, hava de sakkunniga anfört följande: 20 §.

»I denna paragraf hava föreslagits vissa avvikelser från motsvarande stadgande i vin- och ölförsäljningsförordningen, huvudsakligen i syfte att vinna större likformighet med rusdrycksförsäljningsförordningen.

•Då i rusdrycksförsäljningsförordningen i fråga om utskänkningstidens längd icke gjorts åtskillnad mellan stad och land, hava vi ansett oss kunna föreslå borttagandet av den i sådant avseende nu bestående skillnaden även vid utskänkning av pilsner. Härigenom vinnes också överensstämmelse med stadgandet i 6 § av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka.

I 2 mom. har i förhållande till motsvarande stadgande i vin- och ölförsäljningsförordningen vidtagits den ändringen, att med restauratör å passagerarfartyg likställts sådan restauratör å annat fartyg samt å järnvägståg. Någon anledning att giva den ene ett företräde framför den andre synes oss nämligen ej förefinnas.»

Mot de sakkunnigas förslag i denna del har jag en erinran att göra. Enligt 22 § i vin- och ölförsäljningsförordningen äger Kungl. Maj:ts befallningshavande befogenhet att jämväl förordna om *inskränkningar* med avseende å försäljningstiden. Det synes mig icke föreligga skäl att frångå vin- och ölförsäljningsförordningens berörda bestämmelse; detta så mycket mindre, som förslaget avser att utsträcka utskänkningstiden jämväl å landet till klockan tio om aftonen.

21 § har, ehuru den undergått en viss omredigering, ett med 23 § i vin- och ölförsäljningsförordningen överensstämmande innehåll. 21 §.

Mot förslagts 22 §, vilken i huvudsak motsvarar 24 § i 1905 års förordning, har jag intet att erinra; rörande den av de sakkunniga föreslagna ändringen i gällande bestämmelser hänvisar jag till de sakkunnigas motivering. 22 §.

23 §, som saknar motsvarighet i vin- och ölförsäljningsförordningen, har tillkommit för att bereda ökat skydd för namnet å den dryck, vars försäljning förordningen avser att reglera; och får jag beträffande paragrafens bestämmelser i sådant syfte hänvisa till vad i den allmänna motiveringen härom förut anförts. 23 §.

24 och 25 §§ motsvara 26 § 2 mom. samt 27 § i vin- och ölförsäljningsförordningen. I 25 § hava till vinnande av närmare överensstämmelse med 61 § rusdrycksförsäljningsförordningen orden »auktioner samt eljest vid yrkesmässig handel med andra varor än pilsner» blivit införda. 24 och 25 §§.

Då bestämmelserna i 25 § och 26 § 1 mom. i vin- och ölförsäljningsförordningen antingen under årens lopp helt kommit ur bruk eller ock funnits sakna praktisk betydelse, hava de sakkunniga icke infört motsvarande bestämmelser i sitt förslag. Särskilt anmärka de sakkunniga beträffande 25 § 2 mom. av berörda förordning, att något stadgande av motsvarande innehåll icke återfinnes i rusdrycksförsäljningsförordningen.

Emot vad de sakkunniga sålunda föreslagit har från min sida icke funnits något att erinra.

26 och 27 §§.

Mot förslagets 27 § har jag funnit anledning till ett par erinringar. Såsom 27 § 1 mom. formulerats skulle någon befogenhet icke tillkomma Kungl. Maj:ts befallningshavande att direkt, utan magistrats eller kommunalnämnds föregående ingripande, återkalla meddelat tillstånd. Visserligen äger Kungl. Maj:ts befallningshavande enligt 15 § 1 mom. i förslaget befogenhet att återkalla tillsvidare meddelat tillstånd, men någon bestämmelse om befogenhet att återkalla tillstånd, som meddelats enligt 13 § eller som gäller för bestämd tid, har icke intagits i förslaget av de sakkunniga. Då däremot i såväl 28 § av vin- och ölförsäljningsförordningen som 72 § av rusdrycksförsäljningsförordningen finnas intagna stadganden av sådant innehåll, har jag ansett, att en dylik bestämmelse bör inryckas i 27 § såsom ett särskilt moment.

Därjämte har jag låtit vidtaga sådana ändringar i förslagets 27 §, att, i händelse dels sådan försäljning, varom i 12 § b) förmåles, sker i större omfattning eller på obehörigt sätt, dels ock tillverkares försäljning föranleder oordningar, Kungl. Maj:ts befallningshavande skall kunna inskrida däremot.

28—37 §§.

I formellt avseende hava i de sakkunnigas förslag ansvarsbestämmelserna omarbetats till närmare överensstämmelse med rusdrycksförsäljningsförordningens motsvarande bestämmelser. Dessutom har för vissa förseelser föreslagits någon skärpning av de i 1905 års förordning stadgade straffen. Dessa skärpningar hava dock icke varit större, än att straffen för ifrågavarande förseelser alltid satts väsentligt lägre än straffen för motsvarande överträdelser av rusdrycksförsäljningsförordningens stadganden. Häremot finnes från min sida intet att erinra.

28—29 §.

Beträffande förslagets 28 och 29 §§, så återfinnas motsvarande stadganden i 33 och 34 §§ i vin- och ölförsäljningsförordningen. Såsom nyss antytts hava emellertid företagits vissa omredigeringar, varjämte föreslagits någon förhöjning av straffsatserna.

Det i 33 § 3 mom. i vin- och ölförsäljningsförordningen förekommande stadgandet, att förbrytelses begående å sön- eller helgdag skall

anses såsom försvårande omständighet, har ur förslaget uteslutits. Något häremot svarande stadgande förekommer icke i rusdrycksförsäljningsförordningen.

30 och 31 §§ hava sin motsvarighet i 35 och 37 §§ i vin- och ölförsäljningsförordningen. Dock hava de i 1905 års förordning förekommande bestämmelserna rörande beslag å vara såsom i vissa fall allt för stränga av de sakkunniga något modifierats; och synes intet vara att erinra häremot. 30—31 §.

I 38 § av vin- och ölförsäljningsförordningen stadgas, att om den, som gjort sig förfallen till ansvar efter 33, 34 eller 35 § eller 37 § första punkten i samma förordning, förut undergått bestraffning för förbrytelse, varom sägs i någon av dessa §§, skall den sist begångna förbrytelsen anses såsom upprepad förbrytelse, ändå att densamma icke är av samma art som den eller de förut begångna. De sakkunniga hava ansett, att till följd av avfattningen av förslagets 28—31 §§ detta stadgande blivit överflödigt, varför detsamma av dem uteslutits. 32 §.

Då emellertid härigenom skulle kunna uppstå anledning till missförstånd rörande lagförslagets innebörd, har jag icke kunnat ansluta mig till de sakkunnigas uppfattning i denna fråga, utan har jag låtit under 32 § intaga föreskrifter, vilka motsvara 38 § i vin- och ölförsäljningsförordningen.

33 §, som innehåller det straffrättsliga skyddet för »pilsner»-namnet, saknar, i likhet med stadgandet i 23 §, motsvarighet i vin- och ölförsäljningsförordningen. 33 §.

I 34 § har införts en allmän staffbestämmelse i stället för 1905 års förordnings alla detaljbestämmelser. 34 §.

I fråga om 35 §, som närmast motsvaras av 39 § i vin- och ölförsäljningsförordningen, bör erinras, hurusom de sakkunniga föreslagit det nya stadgande, att jämväl den, som utövade sådan utskänkningsrörelse, vartill tillstånd ej erfordrades, skulle kunna dömas förlustig sin rätt till utskänkning. Ehuru detta nya stadgande kan tänkas i tillämpningen bereda vissa svårigheter, anser jag mig dock böra biträda de sakkunnigas förslag. Jag vill erinra, att de administrativa myndigheterna redan enligt 1905 års förordning hava en liknande befogenhet. 35 §.

36 § motsvarar 42 § av vin- och ölförsäljningsförordningen. I de sakkunnigas förslag har jag vidtagit den jämkning, att högsta sammanlagda strafftiden nedsatts till ett år. 36 §.

Ifråga om 37 och 38 §§ torde någon särskild motivering ej vara 37 och 38 §§. erforderlig.

Rörande bestämmelserna med avseende å förordningens ikraftträdande har jag intet att erinra mot de sakkunnigas förslag.

*Övriga för-
fattningför-
ändringar.*

Vad därefter angår förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 3, 7 och 23 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, så har i fråga om 3 § icke vidtagits annan ändring än att ordet »pilsnerdricka» utbyts mot ordet »pilsner». Om den närmare anledningen till den föreslagna namnförändringen tillåter jag mig hänvisa till vad jag därom förut anfört.

I fråga om den av de sakkunniga i 7 § föreslagna ändringen, som är av redaktionell art, erfordras intet yttrande.

Enligt den av de sakkunniga föreslagna ändrade lydelsen av 23 § i tillverkningsförordningen skulle pilsner, därest den ej av köpare afhämtades i öppna kärl, endast få utlämnas på kärl, som voro stämplade eller å etikett, kork eller propp betecknade med såväl bryggeriets namn som ordet pilsner. Tillverkare skulle alltså vid anbringande av dylik beteckning hava valfrihet mellan begagnande av stämpel eller påsättande av etikett.

I fråga om de sakkunnigas förslag i berörda avseende har kontrollstyrelsen uttalat, att enligt styrelsens mening detsamma icke vore tillfredsställande. Styrelsen anser nämligen, att då anbringandet av den föreskrivna beteckningen har till syfte att bereda köpare av maltdryck möjlighet att fastställa dryckens karaktär och myndigheterna tillfälle att övervaka, att icke drycker av annan beskaffenhet säljas såsom pilsner, anbringandet av beteckningen torde böra äga rum på sådant sätt, att största möjliga säkerhet föreligger, att beteckningen icke avlägsnas av tillfälliga anledningar. Under erinran om de i 23 och 31 §§ maltdryckstillverkningsförordningen intagna föreskrifterna om anbringande av beteckning å kärl, innehållande svagdricka, har kontrollstyrelsen föreslagit, att föreskrifterna om anbringande av stämpel eller beteckning å kärl, innehållande pilsner, måtte avfattas i överensstämmelse med nyssberörda stadgande rörande svagdricka.

De av kontrollstyrelsen framförda synpunkterna har jag funnit värda beaktande. Visserligen har i proposition av den 23 april 1918 till innevarande års riksdag föreslagits, att de i 23 och 31 §§ av förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker meddelade föreskrifterna, att kork eller propp till butelj, innehållande svagdricka, skulle vara stämplad med bryggeriets namn eller viss, däremot svarande beteckning jämte ordet svagdricka, icke skulle äga tillämpning, därest å buteljen anbragtes etikett av beskaffenhet, som i

berörda paragrafer stadgades. Emellertid föreslogs tillika i propositionen, att den tillverkarna sålunda beredda lättnaden skulle få åtnjutas allenast tills vidare till dag, som av Konungen bestämdes. Vid sådant förhållande synes det mig riktigast, att åt det nya stadgandet i 23 § gives det innehåll, kontrollstyrelsen föreslagit, men att genom en i övergångsbestämmelserna inryckt föreskrift tillverkare av pilsner beredes samma förmån, som, enligt vad ovan nämnts, föreslagits skola tillkomma tillverkare av svagdricka. Slutligen har jag i 26 § vidtagit en ändring, vilken icke torde behöva närmare motiveras.

Vad därefter slutligen angår förslagen till förordningar angående ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker samt angående ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 11 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka, så hänföra sig dessa förslag till det ifrågasatta införandet i lagstiftningen av beuämningen pilsner å de maldrycker, vilka hålla en alkoholhalt av mellan 2 1/4 och 3.6 volymprocent.

Departementschefen uppläste härefter förslag till

- 1) förordning angående försäljning av pilsner;
 - 2) förordning angående ändrad lydelse av 3, 7, 23 och 26 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maldrycker;
 - 3) förordning angående ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, samt
 - 4) förordning angående ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 11 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka;
- och hemställde departementschefen, att berörda förslag måtte föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan behagade Hans Maj:st Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protoko'let:
Bengt Arfwidson.

BILAGOR

1. Uttalanden angående huvudprinciperna i förslaget till förordning om försäljning av pilsner.

Kommerskollegium: De sakkunnigas nu föreliggande förslag har uppgjorts inom ramen av de i riksdagens skrivelse den 1 juni 1917 angivna riktlinjerna för lagstiftningen rörande försäljning av maltdrycker med alkoholhalt upp till 3.6 volymprocent, varom riksdagens kamrar slutligen kunnat förena sig. Något utrymme torde sålunda knappast förefinnas för invändningar mot de huvudsakliga grunderna till förslaget. Kollegium har likväl icke velat underlåta framhålla, att enligt kollegii mening genom de verkställda utredningarna ådagalagts, att maltdrycker med alkoholhalt upp till 3.6 volymprocent praktiskt taget måste anses ofarliga ur nykterhetssynpunkt vare sig de förtäras i samband med mat eller icke. Några bärande skäl för att pålägga försäljningen av ifrågakvarande drycker andra band än dem som enligt gällande författning finnas föreskrivna för försäljning av svagdricka synas därför icke vara för handen. I varje fall synes icke, därför att förhållandena nödvändiggjort utfärdandet av restriktiva bestämmelser för drycker av högre alkoholhalt än 3.6 % detta böra med nödvändighet medföra tillskapandet av omfattande och den personliga friheten inskränkande författningsbestämmelser för utminuterung och utskänkning av varje med alkohol bemängd dryck, särskilt i de fall då den utgör en omtyckt och samtidigt ur nykterhetssynpunkt ofarlig måltids- och läskedryck.

*Kommers-
kollegium.*

Vad angår detaljerna i de sakkunnigas förslag har den knappa tiden för avgivandet av kollegii yttrande icke medgivit någon mera ingående granskning. I allmänhet torde dock böra framhållas, att ett eventuellt författningsförslag i ämnet bör innefatta så stora friheter, som de uppdragna riktlinjerna medgiva.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Uppsala län: Om man uppdelar de i vederbörande författningar avsedda dryckerna i »rusande» och »icke rusande», så torde pilsnerdrickan komma närmare de senare än de förra. Hos polismyndigheten i Uppsala har sedan lång tid förts anteckningar angående de drycker, som av anhållna fyllerister uppgivits såsom orsak till deras rus. I intet fall har uppgivits att rus förorsakats av enbart pilsnerdricka och länsstyrelsen tillåter sig betvivla att det är möjligt att berusa sig med enbart denna dryck eller med den av de sakkunniga föreslagna drycken »pilsner», även om denna skulle innehålla någon tiondels volymprocent mer alkohol än pilsnerdricka. Emellertid hava de sakkunniga såsom mönster för sitt författningsförslag tagit kungl. förordningen angående försäljning av vin och öl den 9 juni 1905 och ej kungl. förordningen av samma dag angående tillagade alkoholfria drycker. Om emellertid länsstyrelsens uppfattning att »pilsnerdricka»

*K. B.
i Uppsala län.*

eller »pilsner» skulle vara att hänföra till icke rusande drycker är riktig, synes det knappast nödigt att omgärda dess tillhandahållande med samma lagbestämmelser, som gällt för de rusande dryckerna vin och öl. Länsstyrelsen skulle för sin del anse lämpligare att å denna dryck tillämpades samma bestämmelser, som de vilka gälla för de icke rusande dryckerna, möjligen med någon skärpning för »pilsnern» på grund av dess något högre alkoholhalt. Visserligen skulle sålunda åtkomsten av pilsnerdricka eller »pilsner» bliva lättare än vad hittills varit fallet, då denna dryck räknats bland de maltdrycker, som fallit under maltdrycksförordningen. Då det emellertid synes vara meningen att bereda lättad tillgång till en smaklig, icke rusande måltidsdryck, synes det länsstyrelsen som om ett sådant frigivande ej borde möta allt för stora betänkligheter.

K. B.
i Jönköpings
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jönköpings län: Förslaget, som har till syftemål att undantaga sådana lättare maltdrycker, som endast innehålla högst 3.6 volymprocent alkohol, från de mera stränga bestämmelser, som äro gällande för handel med rusdrycker — vin och öl — är i huvudsak grundat på förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker samt innehåller i sak ganska få avvikelser eller lättnader från bestämmelserna i densamma.

Uti den skrivelse, som sakkunniga vid förslagens överlämnande ingivit till herr statsrådet, uttalas dock i anledning av den önskan, som av en av de sakkunniga framhållits angående vissa detaljändringar för åstadkommande av lättnader i fråga om rätt till försäljning av så kallad pilsner, att »varken från ordnings- eller nykterhetssynpunkt betänkligheter mot dylika detaljändringar borde möta».

För såvitt de sakkunnigas uppfattning härutinnan varit riktig hade det givetvis varit önskligt, om sådana lättnader vid försäljningen kunnat i förslaget upptagas, ty frånes kan ej, att om detta pilsnerdricka — eller som förslaget benämner det pilsner — drabbas av stränga och enligt sakkunnigas mening ur ordnings- och nykterhetssynpunkt obehövligen restriktioner, så motverkas härigenom det syfte, man velat genom undantagsställningen bereda densamma. nämligen att hos allmänheten ersätta de starkare maltdryckerna.

K. B.
i Kronobergs
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kronobergs län: Enligt den utredning, på vilken förslaget grundats, synes man kunna utgå ifrån, att den dryck, varom här är fråga, näppeligen kan hänföras till rusdryckernas kategori. Det måste därför vara välbetänkt att i lagstiftningen bereda denna dryck en särställning, om densamma icke utan olägenhet kan inordnas under de bestämmelser, vilka gälla försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka. Däremot kan landshövdingeämbetet icke finna det ur någon synpunkt påkallat, att handeln med pilsner kringgärdas med så pass rigorösa föreskrifter, som de nu föreslagna. Visserligen har riksdagen i den skrivelse, vilken föranlett förslaget, begärt ett förslag i huvudsak grundat på bestämmelserna angående försäljning av öl i gällande vin- och ölförsäljningsförordning, men riksdagen torde nog därvid hava varit beredd på sådana jämkningar i berörda bestämmelser, som verkligen föranledas av arten av den dryck, varom fråga är. I detta avseende ansluter sig landshövdingeämbetet till den mening, den ene av de sakkunniga omfattat men av formella skäl sedermera delvis frånträtt.

K. B.
i Gotlands
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Gotlands län anför, att befallningshavanden med avseende å syftet med undantagande av pilsnerdrickan från rusdrycksförordningens tillämpning och med hänsyn därtill att denna dryck enligt vad från veten-

skapligt håll vitsordats vore ur nykterhetssynpunkt oskyldig såsom måltidsdryck och annorledes förtärd endast i obetydlig grad rusgivande, anslöte sig till den av den ene av de bägge sakkunniga, Hugo Rehnberg uttalade mening, att försäljning av pilsnerdricka borde tillåtas under friare former än vad förslaget innebure.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Skaraborgs län: I den utredning, vårå förevarande förslag grundar sig, finnas angivna vissa synpunkter, som ansetts böra göras gällande vid lagstiftning beträffande de maltdrycker, varom nu är fråga. I sådant hänseende har framhållits huvudsakligen, att önskvärt vore, att allmänheten bereddes lättare tillgång till en måltidsdryck, som vore extraktrikare, fylligare i smaken och mera hållbar än svagdricka, men på samma gång såsom berusningsmedel väsentligt ofarligare än ölet, att detta behov nu gjorde sig särskilt starkt gällande på grund av de skarpa restriktioner, som genom den nya rusdryckslagstiftningen utfärdats för ölet, att lättnad härigenom även skulle beredas såväl maltdrycksindustrien och alla därav till sitt uppehälle beroende som ock för staten med hänsyn till densamma åliggande ersättningskyldighet till nämnda industri, att allmänheten skulle i de drycker, varom fråga nu vore, erhålla en av dem redan ganska allmänt erkänd sådan ersättningsdryck, samt att det voro principiellt oriktigt att för nyssnämnda oskyldigare, svagare maltdrycker föreskriva snävare restriktioner än dessas egen art påfordrade.

K. B.
i Skaraborgs
län.

I den utredning från vetenskapligt håll, som motiven innehålla, uttalas, att pilsnerdricka och liknande halvstarka maltdrycker kunna betecknas som fullt oskyldiga, då de endast förtäras som måltidsdrycker, under det att de ymnigt konsumerade under dagens lopp utan dylik begränsning kunna tänkas göra ett väsentligt avbräck i nykterheten. På grund härav och med hänsyn till vad ovan ur motiven anförts synes icke befogat, att, på sätt som i förslaget ägt rum, för utskänkning av nu ifrågakomma drycker vid måltid till spisande gäst uppställa samma stränga villkor, som måste stadgas för utskänkning av dryckerna utom måltid. Sistnämnda drycker synas såsom måltidsdrycker icke behöva göras beroende av tilldelad rättighet, utan torde det kunna utan risk från såväl nykterhets- som ordningssynpunkt medgivas restauratör att, efter enkel anmälan till vederbörande polismyndighet i orten och om denna anmälan erhållet bevis, vid måltid till spisande gäst utskänka dryckerna i fråga. Önskvärdheten härav har ock framhållits, bland annat, av den ene av de två sakkunniga, som utarbetat förslaget ifråga, och Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande får underdånigst instämma härutinnan med honom.

K. B.
i Värmlands
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Värmlands län: Mot de enligt berörda förslag ifrågasatta bestämmelser har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i väsentliga delar icke något att erinra. Dock vore, enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes mening, önskvärt, att, där tillstånd till utskänkning av pilsner meddelats, ombyte av rättighetsinnehavare fingo medgivas under löpande försäljningsperiod. En matserveringsrörelse, varmed varit förbunden rätt till utskänkning av pilsner, kan övergå till ny innehavare under den tid, nämnda rätt till utskänkning är gällande, men vid sådan tidpunkt av året, att matserveringsrörelsens nye innehavare praktiskt taget först långt senare blir i tillfälle för sig söka tillstånd till dylik utskänkingsrätt. För sådan händelse synes sålunda Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande stadganden, motsvarande dem, vilka föreslagits beträffande ombyte av försäljningsställe, böra kunna komma till tillämpning.

K. B.
i Västman-
lands län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Västmanlands län: Under den korta tid av omkring åtta dagar, som det stått Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande till buds att taga del av och yttra sig över lagförslaget, har det, med hänsyn till andra trängande göromål, icke varit Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande möjligt att ägna förslaget ett ingående studium. Emellertid synes detsamma — såsom syftande att undantaga »pilsnerdricka» eller, såsom denna dryck benämnes i förslaget, »pilsner», från de för ölet stadgade strängare bestämmelserna — böra vara välkommet såväl för allmänheten, vilken härigenom beredes möjlighet att erhålla en jämförelsevis maltstark, i nykterhetsavseende oskadlig måltidsdryck, som ock för bryggeriidkarna, vilka härigenom kunna viana någon, om ock ej, såsom de sakkunniga vilja göra gällande, fullgod ersättning för det avbräck i deras lagliga näringsfång den nya lagstiftningen rörande ölet kommer att medföra.

K. B.
i Kopparbergs
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kopparbergs län: Av de sakkunnigas allmänna motivering framgår, att pilsnerdricka näppeligen kan sägas vara användbart för berusningsändamål. Vid sådant förhållande torde det kunna ifrågasättas, om några särskilda lagbestämmelser, åtminstone från nykterhetssynpunkt, kunna anses påkallade beträffande försäljning av denna vara. Emellertid har ju 1917 års riksdag ansett sådana vara behövlige i huvudsak liknande dem, som nu gälla beträffande försäljning av öl och vin.

Av riksdagens direktiv får man dock ej draga den slutsatsen, att riksdagen velat skapa snävare bestämmelser för försäljning av nu ifrågavarande dryck än förordningen angående försäljningen av öl och vin innehålla. Så bliver emellertid förhållandet, om ifrågavarande förslag skulle komma att upphöjas till lag.

Svenska bryg-
gareförening-
gen.

Svenska bryggareföreningen: Med tanke på framtidsutsikterna för den svenska skattepliktiga bryggeriindustrien kan föreningen icke underlåta att redan från början giva uttryck åt sina allvarliga bekymmer över förslagets innehåll.

De skattepliktiga bryggeriernas kvantitativa produktion fördelar sig i medeltal under åren 1903—1916 på ungefärligen följande sätt:

a) porter	3.5 %
b) lageröl, pilsneröl, extra ölsorter med mer än 9.5 % extrakthalt	70.0 %
c) lagerdricka, pilsnerdricka, lättöl etc. med en extrakt- halt av 6—9.5 %	10.5 %
d) svagdricka	16.0 %

Genom 1917 års rusdryckslagstiftning hava bryggerierna betagits rätten att annorledes än genom bolag försälja huvudparten eller c:a tre fjärdedelar av hela deras förutvarande genomsnittliga tillverkning, och har man antagit, att det varit lagstiftarens mening, att en ersättning i viss mån skulle kunna beredas bryggerierna genom ökad försäljning av de medelstarka maldryckerna. Huruvida och i vad mån dessa förhoppningar komma att bli förverkligade återstår att se. I varje fall hava utsikterna härför icke förbättrats genom det nu föreliggande förslaget, som i stället för att underlätta tvärtom torde komma att försvåra försäljningen av dessa drycker.

Såvitt föreningen kunnat finna, kan något stöd för en sådan utveckling av förhållandena icke hämtas ur de direktiv för förslagets utarbetande, som av riksdagen och Kungl. Maj:t givits. Begränsningen av det åt de sakkunniga lämnade

uppdraget att verkställa en överbearbetning av vin- och ölförsäljningsförordningen torde icke i sig hava innefattat någon fordran på lagstadganden i ytterligare inskränkande riktning. Fastmer synas åtskilliga omständigheter hava talat för en utveckling i motsatt riktning.

Redan inom nykterhetskommittén hava röster höjts för att åt de medelstarka maltdryckerna bereda en friare ställning, som skulle möjliggöra för dessa drycker att upptaga tävlan med och ersätta de starkare maltdryckerna. Den av kommitténs ledamöter, som särskilt ägnat sitt intresse åt denna fråga, professorn T. Thunberg, har i ett särskilt yttrande till kommittébetänkandet framlagt resultatet av sina undersökningar. Thunberg har väl ansett sig kunna fastslå, att dessa lagrade drickor äro mycket oskyldiga i förhållande till öl, och att de såsom måltidsdrycker äro fullständigt ofarliga, men till följd av den ringa erfarenheten rörande deras verkningar har han stannat vid, att de ej borde ännu så länge frigivas till spridning i samma fria former, som fallet är med svagdricka. I ett senare yttrande, den 1 juli 1914, vilket delvis återgivits i den allmänna motiveringen till det nu föreliggande förslaget, och vartill föreningen tillåter sig hänvisa, har Thunberg ytterligare förordat dessa dryckers särskiljande från övriga maltdrycker till »en klass för sig, 'en de halvstarka maltdryckernas klass', underkastad sina särskilda försäljningsbestämmelser strängare än svagdrickats, mindre stränga än dem som gälla ölet».

Även en annan ledamot av nykterhetskommittén, herr K. G. Karlsson, har i en reservation vid 1914 års senare riksdag uttalat sig för att giva dessa medelstarka maltdrycker en särställning genom att föreslå, att för desamma även framdeles skulle tillämpas ungefär samma bestämmelser, som för närvarande gälla för öl, »möjligen med någon ytterligare lättnad.»

I detta sammanhang tillåter sig föreningen ytterligare hänvisa såväl till det yttrande, som i denna fråga avgivits av disponenten Sven Sandwall, som ock till dåvarande finansministerns anförande till statsrådsprotokollet den 24 juli 1914. Finansministern har i sitt berörda anförande framhållit, att han ansett sig kunna föreslå, att de lagrade drickorna i försäljningshänseende helt likställdes med svagdrickat, varigenom skulle vinnas *dels* att bryggerierna, då lagstiftningen stödde konsumtionen av de lagrade drickorna, skulle eggas att genom förbättrade tillverkningsmetoder allt mera höja deras smaklighet, vilket i sin mån skulle bidra att undantränga det ur nykterhetssynpunkt icke lika oskyldiga ölet, och *dels* att bryggerierna i dessa drycker skulle erhålla en produkt, med vilken de fritt kunde röra sig, och i hanteringen i denna del finna någon ersättning för sin i övrigt minskade omsättning.

Med hänsyn till ovan relaterade förhållanden hava de sakkunniga enligt föreningens förmenande i sitt förslag bort stadga åtminstone en del lättnader i förhållande till gällande vin- och ölförsäljningsförordning. I varje fall har enligt föreningens förmenande varje anledning saknats att låta försäljningsföreskrifterna undergå skärpning.

Föreningen kan följaktligen icke godkänna det av de sakkunniga framlagda förslaget i det skick, det föreligger.

De sakkunniga hava sökt att genom särskilda bestämmelser bereda effektivast möjliga skydd åt namnet »pilsner». Det får väl då antagas, att de även velat låta

försäljningen av dessa drycker handhavas av bryggerierna själva utan systembolagen som mellanhand. Någon garanti härför synes emellertid förslaget icke innebära. För att dessa medelstarka maltdrycker verkligen för bryggerierna skola komma att utgöra den ersättning för i övrigt minskad omsättning, som statsmakterna avsett, erfordras enligt föreningens förmenande, att förslaget kompletteras med bestämmelser, vilka förbjuda systembolag att genom kontraktsbestämmelser eller på annat sätt åt sig monopolisera försäljningen av dessa drycker.

För utskänkning vid måltid åt spisande gäster torde icke, såsom de sakkunniga föreslagit, särskilt tillstånd böra erfordras, utan synes föreningen dylik utskänkning kunna tillstädjas allenast efter en enkel anmälan till vederbörande myndighet. Dessa maltdryckers, enligt professor Thunbergs ovan åberopade uttalande, fullständiga ofarlighet såsom måltidsdrycker torde till fullo motivera en sådan förenklad bestämmelse.

II. Uttalanden angående den föreslagna benämningen "pilsner" å ifrågavarande dryck.

Socialstyrelsen: Som bekant har beskaffenheten av de inom riket tillverkade maltdryckerna under de senaste två åren undergått en betydande förändring. Med hänsyn till den allt mer besvärande spannmålsbristen har tillverkningen av malt måst betydligt inskränkas, och hava till följd härav bryggerierna dels genom ingripande från statens sida och dels själmant funnit sig nödgade att begränsa maltåtgången genom nedsättning av sina produkters malthalt. Från att förut den ojämförligt största delen maltdrycker hade en stamvörtstyrka av ungefär 12 procent, tillverkas för närvarande huvudsakligen maltdrycker med en stamvörtstyrka ej överstigande 4 procent.

Socialstyrelsen.

Nu berörda förhållande synes, såvitt man kan döma, komma att fortfara åtminstone under de närmaste åren. Man lär väl nämligen för någon tid framåt få räkna med en viss knapphet i avseende å spannmålstillgången, och vidare torde återgången till de starkare maltdryckerna från nykterhetsvänligt håll kunna förväntas möta betydande motstånd.

Enligt styrelsens förmenande torde det sålunda för närvarande knappast finnas anledning att räkna med någon starkare maltdryck än pilsnerdricka — denna beteckning tagen i den bemärkelse den har i den nya förordningen angående försäljning av rusdrycker. Utgår man från en sådan uppfattning, synes det något tvivelaktigt, om det måhända märkligaste uppslaget i det remitterade förslaget, nämligen utbytet av beteckningen »pilsnerdricka» mot »pilsner», kan anses fullt lyckat. Snarare vill det synas, som om man hade skälig anledning att gå ett stycke vidare i den riktning, de sakkunniga slagit in på och helt enkelt avskaffa den nyinförda beteckningen »pilsnerdricka» — det vill säga maltdrycker med en stamvörtstyrka mellan 6 och 9.5 procent skulle liksom hittills och för närvarande benämnas »öl». Härigenom skulle onekligen de syften, som de sakkunniga angivit sig vilja främja med sitt ändringsförslag, bättre tillgodoses, och vidare skulle man på detta sätt undgå de befogade anmärkningar om oriktig varubeteckning, som de sakkunnigas förslag givetvis måste framkalla — till exempel när julöl eller porter, vilka båda drycker nu tillverkats med betydligt lägre stamvörtstyrka än 9.5 procent, skola benämnas »pilsner».

Ett konsekvent fullföljande av härovan angivna tankegång borde måhända utmyнна i yrkanden på lagstadgat förbud mot tillverkning av maltdrycker med högre stamvörtstyrka än 9.5 procent, upphävande av förordningen angående försäljning av rusdrycker i vad den avser öl samt reglering av ölförsäljningen i huvudsaklig överensstämmelse med vad hittills gällt, det vill säga ungefär i enlighet med

de sakkunnigas författningsförslag. Styrelsen inser emellertid mer än väl de svårigheter ett förverkligande av först berörda två yrkanden skulle möta och anser dem för övrigt med hänsyn till förut framhållna sannolika brist på egentligt öl för närvarande sakna praktisk betydelse.

Då man sålunda har att räkna med att nämnda förordnings reglering angående maltdrycker med stamvörtstyrka överstigande 9.5 procent kommer att kvarstå, torde man för att från dem tydligt avskilja maltdrycker med stamvörtstyrka av 6—9.5 procent vara tvungen att fortfarande åt dessa två slag av drycker giva olika benämningar. Närmast till hands ligger då kanske att benämna den svagare drycken »alkoholsvag öl», »lättöl» eller dylikt i stället för »pilsnerdricka», respektive »pilsner». Mer konsekvent vore dock att låta den svagare och såsom förut antagits, tillsvidare enda sorten av nuvarande öl få oförkränkt behålla denna beteckning och i stället åt den starkare, mer problematiska drycken giva en något förändrad benämning, till exempel »starköl», »dubbelöl» eller dylikt.

Kontrollstyrelsen.

Kontrollstyrelsen: De maltdrycker, vilkas försäljning den föreslagna förordningen avser att reglera, benämndes »lagrat dricka» av Kungl. Maj:t i den till 1914 års senare riksdag avgivna propositionen nr 242 angående ny lagstiftning om försäljning av alkoholhaltiga drycker. Ifrågavarande benämning upptogs i de sammanjämningsförslag till berörda lagstiftning, som bevillningsutskottet förelade 1914, 1915 och 1916 års riksdagar. I det för 1917 års riksdag framlagda sammanjämningsförslaget ändrades benämningen på dessa drycker till »pilsnerdricka». Sedan riksdagen bifallit sammanjämningsförslaget samt Kungl. Maj:t genom förordningar den 14 juni 1917 utfärdat den antagna lagstiftningen angående försäljning av rusedrycker, blev alltså pilsnerdricka den fastställda beteckningen å dessa drycker.

De sakkunniga hava nu föreslagit, att benämningen skall ändras till »pilsner». För sin del finner kontrollstyrelsen denna benämning ej särdeles lämplig, emedan man med pilsner egentligen avser en efter viss metod tillverkad maltdryck. På grund härav har inom kontrollstyrelsen förekommit till övervägande andra benämningar å ifrågavarande drycker, och har styrelsen därvid särskilt haft sin uppmärksamhet fäst vid beteckningen lättöl. Med hänsyn till den korta tid, som förelagat för ett noggrant övervägande av denna fråga, och då benämningen lättöl ej heller torde vara fri från invändningar, har styrelsen ansett sig sakna anledning att föreslå denna benämning framför den av Kungl. Maj:t och riksdagen så nyligen godkända beteckningen.

Skulle Kungl. Maj:t emellertid finna lämpligt att föreslå riksdagen att såsom benämning för dessa drycker antaga uttrycket »pilsner», såsom ej särdeles avvikande från den redan fastställda beteckningen »pilsnerdricka», anser sig kontrollstyrelsen icke böra avstyrka den sålunda ifrågasatta beteckningen.

Ledamoten i kontrollstyrelsen Envall och extra ledamoten i samma styrelse Thulin.

Ledamoten i kontrollstyrelsen Envall och extra ledamoten i samma styrelse Thulin: Vi få för vår del avstyrka antagande av den föreslagna beteckningen pilsner, såsom både ur teoretiska och praktiska synpunkter synnerligen olämplig.

Med pilsner har hittills förståtts en efter viss tillverkningsmetod framställd maltdryck. Enbart eller i förening med »öl» har pilsner varit beteckningen för extrakt- och alkoholstarka maltdrycker av omkring 11 procent stamvörtstyrka och 4.1 volymprocent alkohol. I förening med uttrycken »dricka» eller »svagdricka» har pilsner varit beteckningen för drycker av lägre extrakt- och alkoholhalt än de

vanliga ölsorterna. Däremot har beteckningen pilsner aldrig använts för de mörka maldryckssorterna, såsom porter, mörka lagerdrickor m. m., och ej heller för de överjasta av julölets typ. Genomfördes de sakkunnigas förslag skulle emellertid pilsnerbenämningen ej vidare få förekomma ifråga om maldrycker av ölets och svagdrickans styrka, vilka tillverkats i enlighet med pilsnermetoden. Men icke blott denna egendomliga begreppsförändring skulle komma att inträda, utan pilsnernamnet skulle utsträckas att avse alla drycker, mörka eller ljusa, överjasta eller underjasta, mellan 6 och 9.5 procent stamvörtstyrka.

Det kan ju synas, som om beteckningsfrågan vore skäligen likgiltig och att den onekligen i viss mån våldsamma begreppsomkastningen vore utan praktisk innebörd. Den vikt, som bryggerierna och de sakkunniga fäst vid beteckningen, torde emellertid ådagalägga, att frågan icke är utan sin stora praktiska betydelse. I likhet med de sakkunniga anse vi, att beteckningen pilsnerdricka är olämplig, både därför att däri ingår ordet »dricka», vilket i allmänhetens föreställning ansetts såsom beteckning för en mindervärdig dryck, och på grund av att pilsnerdricka allenast betecknar en viss grupp av de halvstarka maldryckernas klass. Att emellertid från den av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda beteckningen »pilsnerdricka» helt enkelt skära bort ordet »dricka» och usurpera pilsnernamnet för de drycker, vilka bryggerierna för framtiden särskilt önska driva fram, medför enligt vår mening menliga konsekvenser i två avseenden. Dels ingives nämligen allmänheten den föreställningen, att den köper en dryck av högre tillverkningsklass, än vad som verkligen erhålles, dels berövas de skattefria bryggerierna möjligheten att använda beteckningen pilsner å sina i allt större utsträckning konsumerade pilsnersvagdrickor.

Ändamålet med anbringande av beteckningen å kärll, innehållande här ifrågasvarande drycker, kan icke vara, att en beteckning, som hittills brukats ifråga om på visst sätt tillverkad maldryck av alla extraktstyrkor, skall med uteslutande av andra maldrycker, få användas om en särskild grupp av maldrycker i syfte att härigenom stimulera till konsumtion av dessa senare drycker. Den officiella beteckning, som av statsmakterna fastställs, tjänar allenast att för allmänhet och myndighet angiva dryckens försäljningsklass och bör på grund härav vara fullt neutral. Beteckningen får å ena sidan icke ingiva allmänheten en föreställning, att drycken är av högre maldrycksklass, än den i själva verket är, och å andra sidan icke stöta allmänhetens ömtåliga fördomar för huvudet därigenom, att namnet innehåller något, som kan beteckna drycken såsom mindervärdig.

Den teoretiskt riktigaste benämningen synes vara »*halvstarka maldrycker*», i enlighet varmed beteckningen å kärll skulle bli »*halvstark*» i analogi med »*skattefri*» för drycker under 6 procents stamvörtstyrka. Då emellertid detta uttryck ur praktiska synpunkter ej torde vara alldeles invändningsfritt, föreslås beteckningen *lättöl*, såsom lämpligast angivande de ifrågasvarande dryckernas karaktär på ett fullt neutralt sätt.

Kungl. Maj:ts befallningshuvande i Stockholms län: Befallningshavanden kan för sin del icke tillstyrka, att de maldrycker, som äro föremål för den föreslagna förordningen, benämnas pilsner (§ 1). Med pilsner menas icke någonting annat än en efter en viss metod tillverkad maldryck. Enligt vedertaget språkbruk betecknar man dessutom med pilsner i själva verket pilsneröl i motsättning mot pilsnerdricka. Att nu till namn för de svagare ölsorterna välja ett namn, som hittills

K. B.
i Stockholms
län.

givits åt allt öl av viss tillverkningsmetod, synes med ledning ock av motiveringen å sid. 65 och 66 kunna betecknas som ett fromt bedrägeri, vilket väl bör undvikas. Rent av orätt synes vara att enligt förslaget 23 § förhindra tillverkare av starkare öl eller dricka efter pilsnermetod att hädanefter använda ordet pilsner i varans beteckning.

Det är att antaga att beteckningen »lättöl» för ifrågavarande slag av maldrycker skulle giva mindre anledning till anmärkning.

K. B.
i Uppsala
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Uppsala län: De sakkunnigas förslag avse den dryck, som i §§ 1 och 96 av kungl. förordningen den 14 juni 1917 benämnes »pilsnerdricka». Drycken skulle enligt förslaget benämnas »pilsner». Länsstyrelsen finner visserligen de skäl, varpå förslaget i denna del grundas, vara beaktansvärda, särskilt ur försäljningssynpunkt, men hyser dock någon tvekan om dess lämplighet. Med »pilsner» avses i allmänna språkbruket en viss sorts öl, ja understundom rent av öl i allmänhet. I den allmänna uppfattningen skulle sålunda den föreslagna författningen komma att angå »öl», och rätt mycket förvirring torde kunna förutses innan i allmänhetens begrepp ingår att detta öl ej är det samma som det, varom lagstiftas i kungl. förordningen den 14 juni 1917. Förfarandet skulle, enligt länsstyrelsens förmenande, lätt få utseendet av ett slags handelsknep, i det man tillade en vara ett annat namn än vad den i själva verket är. »Pilsner» skulle ej vara »öl» men allmänheten skulle bibringas den uppfattningen att det är »öl». Länsstyrelsen hemställer att drycken får behålla sitt namn »pilsnerdricka» och sålunda komme att utbjudas såsom en annan dryck än öl och på denna grund föremål för särskild lagstiftning.

K. B.
i Söderman-
lands län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Södermanlands län: Med »pilsner» menas i språkbruket pilsneröl. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anser det vara oegentligt att i lagen giva den missvisande benämningen »pilsner» åt drycker, som icke äro öl utan endast *drickor* med något starkare alkoholhalt än svagdricka. I förordningar av så sent datum som den 14 juni 1917 användes om ifrågavarande slag av maldrycker den något mindre oegentliga benämningen »pilsnerdricka». Det förefaller Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande orimligt att, såsom enligt 23 § av den föreslagna förordningen om försäljning av pilsner bleve fallet, öl av den särskilda pilsnertypen ej skulle få förses med beteckningen »pilsner», vare sig enbart eller i sammanställning med andra ord t. ex. »pilsneröl». Möjligen kunde de tre särskilda klasser av maldrycker, för vilka lagstiftningen med hänsyn till deras olika alkoholhalt meddelar olika bestämmelser, lämpligen benämnas *öl*, *svagöl* och *svagdricka*.

K. B.
i Kalmar län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kalmar län: Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anser mindre lämpligt att den dryck, förordningen avser, benämnes pilsner. Den benämningen har hittills allmänneligen brukats för en helt annan dryck och en ändring av terminologien, på sätt som föreslagits, synes ägnad att i praktiken framkalla osäkerhet och missförstånd.

K. B.
i Blekinge län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Blekinge län: Vad först angår ordet »pilsner» såsom beteckning för de i förslaget avsedda lättare maldryckerna, synes lämpligheten av en dylik benämning med skäl kunna ifrågasättas. Med pilsner förstås i dagligt tal pilsneröl, och någon förändring i den allmänna uppfattningen om skillnaden mellan denna dryck och de alkoholsvagare maldrycker, som gå under benämning pilsnerdricka, lagerdricka o. s. v., torde icke kunna åvägbringas genom en

lagstiftningsåtgärd. Föreställningen om att den på många håll rådande fördomen mot de s. k. drickorna skulle kunna verksamt motarbetas genom en enkel namnförändring och drickornas konkurrenskraft gent emot ölet därigenom befordras torde i varje fall icke hålla streck. Härtill kommer, att namnet pilsner har avseende på en viss speciell tillverkningsmetod, och det synes därför oegentligt att under denna beteckning inbegripa maldrycker sådana som lagerdricka och iskällardricka, vilka representera helt andra typer och tillverkas efter andra metoder än det egentliga pilsnerdrickat. Ur denna synpunkt är jämväl den i rusdrycksförsäljningsförordningen och förordningen angående tillverkning och beskattning av maldrycker använda kollektivbenämningen »pilsnerdricka» otillfredsställande. Då det synes mest lämpligt att de nu gängse namnen å de särskilda typerna av öl och drickor bibehållas oförändrade, anser Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande, att i författningarna bör begagnas ett mera allmänt uttryck för att beteckna de här ifrågakommande lättare maldryckerna. I sådant avseende synes det av professor Thunberg tidigare föreslagna uttrycket »halvstarka maldrycker» lämpligen kunna komma till användning.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Skaraborgs län: Författningen i fråga avser att reglera handeln med de maldrycker, som intaga en mellanställning mellan å ena sidan svagdrickat och å andra sidan ölet. I förslaget benämnas dessa drycker pilsner. I handeln förekommer emellertid en sedan lång tid tillbaka inarbetad mycket spridd maldryck med detta namn, vilken dryck, fränsett den nedgång i extrakt- och alkoholhalt, som under senaste tiden inträtt hos densamma på grund av bristen på malt, till sin beskaffenhet är jämställd med ölet. Det torde då kunna ifrågasättas, huruvida lämpligt är att med samma namn beteckna nu ifrågakommande maldrycker, vilka äro av annan och svagare beskaffenhet. För den stora allmänheten måste svårighet givetvis uppstå att inse vilka drycker författningen egentligen avser, helst i den i § 1 av författningen om dem lämnade beskrivning icke torde vara ägnad att tjäna denna allmänhet till upplysning därom. Nu ifrågakommande drycker utgöras av pilsnerdricka, lagerdricka, iskällardricka, lättöl o. d. I lagavseende torde de bäst betecknas med benämningen »halvstarka maldrycker», vilken benämning emellertid icke lärer lämpa sig såsom namn på dryckerna som handelsvara. För den händelse för dryckerna i fråga icke skulle kunna utfinnas något annat lämpligare namn än pilsner, varom Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande nu icke är i tillfälle att avgiva något förslag, synes nödigt, att i § 1 av förslaget lämnas om dem närmare beskrivning.

K. B.
i Skaraborgs
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Örebro län: Vad först angår berörda förordning kan Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande till en början icke underlåta att anmärka, att då den dryck, varom i denna förordning är fråga, hittills benämns lager- eller pilsnerdricka, under det att benämningen pilsner hänfört sig till en dryck av betydligt avvikande och särskilt ur nykterhetssynpunkt skiljaktigt beskaffenhet, det enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes uppfattning icke är lämpligt att låta denna senare benämning överföras å förstnämnda dryck. Vad de sakkunniga till stöd härför anfört eller att etiketten »pilsnerdricka» inom stora kretsar av allmänheten skulle försvåra de därmed betecknade dryckernas användande, synes Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande så mycket mindre förtjäna beaktande, som därav framgår, att den missvisande benämningen valts just för att giva drycken i fråga sken att utgöra något annat, än vad den verkligen är. Utan att underskatta be-

K. B.
i Örebro län.

tydelsen av ordets makt över tanken, måste Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande därjämte betvivla, att åsyftade ändamålet, underlättande av dryckens användande i stället för det starkare ölet, genom berörda namnändring i någon avsevärd grad kommer att uppnås. Det nuvarande så kallade »kristidsölet» lärer sålunda, trots att etiketten under lång tid angav innehållet såsom verkligt öl, icke vara särskilt uppskattat; och även om till en början en eller annan låter sig påverkas av dryckens benämning, lärer efter hand dess beskaffenhet i förening med priset bliva ensamt avgörande för frågan om allmänhetens ställning till densamma.

På grund härav och då den hittills nyttjade benämningen pilsnerdricka synes särskilt lämplig å en dryck, som tekniskt utgör en mellanform mellan öl och svagdricka och som nu jämväl är avsedd att i lag så behandlas, finner Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande sig böra hemställa, att denna benämning måtte bibehållas och föreliggande lagförslag sålunda ändras i enlighet härmed.

K. B.
i Kopparbergs
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kopparbergs län: Beträffande den föreslagna benämningen pilsner för pilsnerdricka och därmed jämförliga maltdrycker är ju benämningen avsiktligt vilseledande och därför enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes uppfattning mindre tilltalande, huru välmenande syftet därmed än må vara. Någon skada kan väl därav dock icke uppkomma, om icke för absolutister, som, därest import från utlandet av verklig pilsner skulle som förut få äga rum, därigenom någon gång skulle förledas att överträda sina nykterhetslöften.

K. B.
i Gävleborgs
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Gävleborgs län: Uti sin allmänna motivering till förenämnda förslag hava de sakkunniga framhållit önskvärdheten av att de lättare maltdrycker, som i förslaget avsåges, erhöles en benämning, som i sin mån underlättade deras uppgift att såsom måltidsdryck undantränga och ersätta de starkare maltdryckerna; och hava de sakkunniga i sådant syfte, under hänvisande till den fördom, som, enligt vad de hade sig bekant, många ölkonsumenter hyste mot alla maltdrycker, som ginge under benämningen »dricka», föreslagit, att den i kungl. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker och i Kungl. förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker använda termen »pilsnerdricka» såsom gemensam beteckning för alla maltdrycker, som ej äro hänförliga till svagdricka och som ej innehålla mer än 3.6 volymprocent alkohol samt äro inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger 9.5 procent, måtte utbytas mot benämningen pilsner, varjämte de i sammanhang härmed genom särskilda bestämmelser sökt bereda skydd åt pilsnernamnet.

Utän att vilja underskatta etikettens betydelse för en varas omsättning i den allmänna marknaden har dock Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande svårt att dela de sakkunnigas förhoppningar om effekten av förenämnda namnförändring.

Beträffande drycker av ifrågavarande slag är det nog deras smaklighet som blir den utslagsgivande faktorn med avseende på deras åtgång och förmåga att ersätta de nuvarande ölsorterna. Skulle verkligen, såsom de sakkunniga synas förmena, ordet »dricka» vara ägnat att motverka konsumtionen av hithörande drycker, borde även en dylik benämning på ölet bidra till en minskad konsumtion av detta; men ingen nykterhetsän lär väl på allvar vilja räkna härmed såsom hjälpmedel i nykterhetsarbetet. Under sådana förhållanden finner Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande de sakkunnigas förslag härutinnan olämpligt, helst därigenom bliver nödvändigt att finna på någon annan benämning på det nuvarande pilsnerölet med

därav följande förluster för nuvarande tillverkare därav för makulerande av inneliggande förråd av etiketter samt kostnader för omstämpling av kärl, kork m. m. Skulle mot förmodan benämningen »dricka» anses medföra en så ofördelaktig verkan, som i de sakkunnigas motiv framhålles, och en namnförändring således befinnas önskvärd, synes namnet »lättöl» såsom utgörande namnet på en av de drycker, för vilka den föreslagna förordningen är avsedd att gälla, eller »kronöl» eller något dylikt lämpligare, då därigenom ovan anmärkta olägenheter undvikas.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Västernorrlands län: Ehuru de skäl, som av de sakkunniga anförts för det föreslagna utbytet av den i lagstiftningen helt nyligen införda benämningen pilsnerdricka mot beteckningen pilsner, vid mindre ingående granskning synas icke kunna fränkännas all giltighet, vill dock Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande hålla före, att tillräckligt fog saknas för att i lagstiftningen giva hävd åt en benämning, som giver sken av att varan är av annan beskaffenhet än den verkliga. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anser sig därför icke kunna tillstyrka den föreslagna ändringen i 1 § av förordningen angående försäljning av rusdrycker och de övriga förslag, som upptaga benämningen pilsner i stället för pilsnerdricka.

K. B.
i Västernorr-
lands län.

Svenska bryggareföreningen: Såsom gemensam beteckning för den kategori av maltdrycker, vars försäljning förslaget avser att reglera, hava de sakkunniga föreslagit namnet »pilsner». Såvitt föreningen kan finna, måste en enhetlig benämning av dessa drycker vara att i hög grad förorda såväl för bryggerierna, som för allmänheten, vilken härigenom vid sina inköp vet vad den får. Vad det föreslagna namnet å dryckerna beträffar, synas föreningens medlemmar i allmänhet vara tillfredsställda med detsamma. En särställning i detta avseende intaga de bryggerier, vilka helt eller till någon avsevärdare del tillverka porter. Dessa bryggerier hava i hit avgivna yttranden över förslaget inlagt sin bestämda gensaga mot benämningen »pilsner», vars fastslående i lagstiftningen de anse för dem komma att medföra oberäknelig skada. De framhålla att, med den ifrågasatta definitionen på pilsner, såväl en bryggd svagare porter som andra svagare maltdrycker, vilka till färg, smak och karaktär vida skilja sig åt, skulle komma att benämnas pilsner, något som de trott icke hava varit de sakkunnigas mening.

Svenska
bryggare-
föreningen.

Porterbryggeriaktiebolaget D. Carnegie & Co: I nämnda förslag har av de sakkunniga för den maltdryck, varom förordningen handlar, föreslagits benämningen »pilsner», och definition av samma maltdryck å sidan 23 § 3 lämnats.

Porter-
bryggeri-
aktiebolaget
D. Carnegie
& Co.

Alldeles oavsett oegentligheten av att i strid mot vanligt språkbruk låta benämningen av en speciel maltdryck förlänas en betydelse, som här skulle omfatta en hel grupp till sin natur och karaktär alldeles olikartade sådana drycker, kan denna benämning verka vilseledande och för vissa framställare av maltdrycker, som fölle inom den avsedda kategorien, vara till oberäknelig skada.

Det skulle exempelvis bliva en följd av den föreslagna förordningen, att en av oss tillverkad alkoholsvag porter måste benämnas »pilsner». ehuru en sådan porter varken till framställningssätt, utseende, smak eller karaktär skulle hava någon gemenskap med den i förordningen avsedda maltdrycken.

Vi kunna icke nu närmelsevis förutse följderna av förordningen i det föreslagna skicket, men äro övertygade därom, att förordningen skulle för oss få högst menliga konsekvenser.

I sammanhang härmed kunna vi ej underlåta att fästa uppmärksamheten på den omständigheten, att i vårt inregistrerade varumärke ingår ordet porter såsom den utan allt tvivel viktigaste beståndsdel.

Vi få av nu anförda skäl vördsamt inlägga vår bestämda gensaga mot den föreslagna benämningen »pilsner», respektive mot den definition därav, som i föreslagna ändringen av § 3 gives, samt vädja till herr statsrådet för att få förslaget i berörda avseende omarbetat.

III. Uttalanden angående 8 och 13 §§ i förslaget.

*Kommerskollegium:**Kommerskollegium.*

8 §.

Såsom kollegium ovan uttalat, synas bestämmelserna böra göras så litet betungande som möjligt inom de av riksdagen angivna gränserna. Ur denna synpunkt får kollegium biträda det av sakkunnigen Hugo Rehnberg gjorda särskilda uttalandet angående bestämmelserna i förslagets § 8 mom. 3 och § 13 mom. 4. Ifrågavarande bestämmelser synas kollegium kunna innebära en väsentlig skärpning av gällande föreskrifter rörande upplåtande av rättighet till utminuterung och utskänkning av öl, varjämte de äro ägnade att skapa ett osäkerhetstillstånd för vederbörande näringsidkare.

Med anledning av herr Rehnbergs uttalanden har Stockholms kaféidkareförening, som även anslutit sig till hans hemställan rörande förslagets § 8 mom. 3 och § 13 mom. 4, dessutom framhållit, att ytterligare korrektiv mot ett obehörigt ingripande från försäljningsbolagens sida vore av behovet påkallat. Ehuru det icke borde förefinnas någon tvekan om att försäljningsbolagen icke enligt grunderna för förordningen angående försäljning av rusdrycker kunna vid överlåtelse av utskänkning av rusdrycker, vin eller öl intaga andra bestämmelser än som röra ifrågavarande slag av drycker, hade det dock vid tillämpningen av 1905 års brännvinsförsäljningsförordning visat sig, att vissa försäljningsbolag i kontrakten rörande överlåtelse av brännvinsutskänkingsrättighet stadgat skyldighet för den person, på vilken rättigheten skulle överlätas, att inköpa jämväl vin, öl och andra maltdrycker samt vatten och andra läskedrycker från försäljningsbolagen. Detta förfarande hade möjliggjorts genom bristen i 1905 års förordning på ett uttryckligt förbud häremot, en brist, som jämväl förefunnes i den nya rusdrycksförsäljningsförordningen.

Det synes kollegium uppenbart, att rättelse bör åstadkommas i de av föreningen här påpekade missförhållandena, och får kollegium därför med anslutning till föreningens förslag hemställa om införande i författningen av en bestämmelse, varigenom uttryckligt angives, att den som vare sig utan särskilt tillstånd eller på grund av meddelat tillstånd utskänker pilsner äger rätt att från vem som helst, som äger försälja pilsner, inköpa den för rörelsen erforderliga kvantiteten pilsner, samt att häremot stridande förbehåll, som betingas vid överlåtelse av rätt till utskänkning av spritdrycker, vin eller dylikt är utan verkan.

13 §.

Beträffande bestämmelsen i mom. 4 har kollegium ovan under § 8 haft tillfälle uttala sig. Till den därvid av kollegium angivna uppfattningen har Stockholms kaféidkareförening på det livligaste uttalat sin anslutning. Det vore av synnerligen stor betydelse för näringsidkaren, att rättigheten till utskänkning icke göres beroende av en kanske tillfällig majoritet inom kommunen.

Vad angår stadgandet i § 13 mom. 3 andra stycket, varigenom för Stockholms vidkommande det icke skulle erfordras yttrande av magistraten för meddelande av utskänkingsrättighet, har kaféidkareföreningen hemställt, att Stockholm i detta hänseende likställes med andra städer, så att överståthållarämbetet skall kunna meddela utskänkingsrättighet, därest magistraten eller stadsfullmäktige lämnat sin tillstyrkan. Alternativt hemställas om rätt för överståthållarämbetet att, även om stadsfullmäktige avstyrkt dylik ansökan, bifalla densamma.

I överensstämmelse med kollegii ovan gjorda uttalanden får kollegium biträda föreningens hemställan.

Kollegium får även uttala sin anslutning till ett av föreningen väckt förslag, varigenom med utsträckning av den till grund för bestämmelsen i § 13 mom. 5 liggande principen möjlighet skulle beredas att i vissa fall meddela tillstånd till utskänkingsrörelse. Behov härav kunde föreligga, därest innehavare av utskänkingsrättighet blir oförmögen att själv handha rörelsen, och detta inträffade på sådan tid att tillfälle icke finnes för den, på vilken rörelsen vore avsedd att överlåtas, att ingiva ansökan om erhållande av utskänkingsrättighet.

Kontrollstyrelsen.

Kontrollstyrelsen: I 13 § 3 mom. andra punkten synes en otydlighet hava insmugit sig. Då enligt 13 § 4 mom. ansökan icke kan bifallas, därest stadsfullmäktige eller kommunalstämma avstyrkt densamma, synes yttrande, huruvida särskilda föreskrifter för utskänknings bedrivande anses nödiga, allenast behöva avgivas, därest ansökningen tillstyrks av stadsfullmäktige eller kommunalstämma. Den ifrågavarande punkten torde därför böra erhålla följande lydelse: »Dessa yttranden — — — — — därför; och skall, därest ansökningen tillstyrkes av stadsfullmäktige eller kommunalstämma, dessa myndigheter tillika avgiva yttranden — — — — — anses nödiga.»

Ledamoten i kontrollstyrelsen Lagergren.

Ledamoten i kontrollstyrelsen Lagergren: Undertecknad Lagergren vill för sin del understödja den av sakkunnigen Rehnberg (å sid. 6) uttalade mening att, beträffande föreslagna stadganden i 8 § 3 mom. och 13 § 4 mom., nu gällande bestämmelser böra bibehållas, enär, rörande drycker av så oskyldig art varom nu är fråga, en upplåtelsemöjlighet ej bör avskäras, som för närvarande föreligger även för de starkare maltdryckerna, vartill kommer, att en närmare anslutning till bestämmelserna i förordningen angående försäljning av rusdrycker (jmf sid. 71) strider mot det av riksdagen för denna lagstiftning uppställda syftmålet att undantaga nu avsedda lättare maltdrycker från de för öl i rusdrycksförsäljningsförordningen intagna bestämmelser.

Överståthållarämbetet.

Överståthållarämbetet: Enligt 8 och 13 §§ i förslaget till förordning angående försäljning av pilsner skall vid ansökan om tillstånd att till avhämtning försälja eller utskänka sådan vara fogas intyg, utvisande sökandens behörighet att idka rörelsen. Därmed torde avses att han besitter de personliga kvalifikationer, som omförmälas i förslagets 3 § mom. 1 och 2, eller att han ej innehar vissa tjänste-

befattningar eller utövar tillverkning i skattefritt bryggeri samt att han gjort sig känd för ordentlighet och prövas i övrigt vara lämplig till rörelsens utövande. Frånsett sökandens ställning till skattefria bryggerier synas dessa kvalifikationer vara av den beskaffenhet, att deras befintlighet eller obefintlighet, i allmänhet efter underordnads hörande, kan och bör bedömas av den myndighet, som har att pröva ansökningen, och att några särskilda intyg följaktligen ej erfordras. Skola intygen bibehållas, synes tillika böra föreskrivas, av vem de skola utfärdas. — — — —

I fall, som avses i 13 § 5 mom., skall om handläggning av ansökningen i tillämpliga delar gälla vad i 1—4 mom. stadgas. Detta synes innebära att, om i Stockholm stadsfullmäktige redan yttrat sig över den först ingivna ansökningen, fullmäktige ändock skola höras över stärbhusdelägarnas framställning. Denna procedur, som kan välla dröjsmål och hinder för stärbhusdelägarna att i rätt tid börja utskänkningen, synes emellertid så mycket hellre kunna undvaras som, om dödsfallet inträffat efter det tillstånd till utskänkningen meddelats, stärbhusdelägarna för rätt att fortsätta rörelsen endast behöva inom viss tid hos Kungl. Maj:ts befallningshavande anmäla dödsfallet och uppgiva lämplig föreståndare för densamma.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms län: I förslaget 8 § 3 mom. stadgas att, om ansökning om tillstånd att till avhämtning försälja pilsner blivit å landet av kommunalstämma avstyrkt, densamma icke må bifallas av befallningshavanden. Denna skärpning i jämförelse med nu gällande bestämmelse att ansökningen ej må bifallas, därest *båda* de kommunala myndigheter, som i ärendet hörts, avstyrkt densamma, saknar stöd i de föreliggande omständigheterna, eftersom här endast är fråga om en mycket alkoholsvag maltdryck. Om befallningshavanden skall bibehållas såsom tillståndsgivare i dylika ärenden, böra givetvis de fall göras så få som möjligt, där befallningshavanden endast skall vara ett språkrör för en annans vilja.

K. B.
i Stockholms
län.

Befallningshavanden föreslår därför bibehållande i detta fall av gällande bestämmelser.

Enligt 13 § 4 mom. i förslaget får ansökning om tillstånd till utskänkning av pilsner ej bifallas av befallningshavanden, om ansökningen blivit avstyrkt, i stad av stadsfullmäktige eller å landet av kommunalstämma. Detta innebär för både stad och land en skärpning, som är analog med den nyss vid 8 § omförmälda. Denna skärpning avstyrkes på anförda skäl.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Södermanlands län: Den föreslagna förordningen om försäljning av »pilsner», som i huvudsak grundats på bestämmelserna i 1905 års förordning om försäljning av öl, synes Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande innehålla föreskrifter, som ur nykterhets- och ordningssynpunkt äro onödigt stränga i fråga om maltdrycker, vilka såsom berusningsmedel äro väsentligt mera ofarliga än det egentliga ölet och som just för den skull borde göras såsom måltidsdrycker mera lätt åtkomliga än öl för allmänheten. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande motsätter sig bestämt det i § 8 punkt 3 föreslagna stadgandet om kommunalstämmas avgörande vetorätt mot meddelande av tillstånd att till avhämtning försälja pilsner, likaså även motsvarande bestämmelse i 13 § 4 punkten om sådan vetorätt för stadsfullmäktige och kommunalstämma i fråga om tillstånd till utskänkning av pilsner.

K. B. i Sö-
dermanlands
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jönköpings län: Vid en mera detaljerad granskning av förslaget finner man en helt ny princip införd i fråga om kommunalstämmas

K. B. i Jön-
köpings län.

befogenhet vid behandling av ansökningar om rätt att försälja till avhämtning eller utskänka pilsner inom kommunen. Uti § 8 mom. 2 och § 13 mom. 4 föreslås nämligen, att om ansökan i sådant hänseende blivit av kommunalstämman avstyrkt, må densamma ej bifallas.

Mot en sådan utvidgad bestämmanderätt för kommunen har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande intet att erinra, men om, såsom i ovannämnda paragrafer föreslås, den bestämmelsen införes, att ett avstyrkande av kommunalstämman är för frågan avgörande, så torde också bestämmelsen omformuleras och ordet »avstyrkt» ersättas med »avslagen».

K. B. i Kro-
nobergs län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kronobergs län: Särskilt synas denne sakkunniges betänkligheter beträffande förslaget § 8 mom. 3 och § 13 mom. 4 vara välgrundade och enligt landshövdingeämbetets uppfattning kunna de bestämmelser, som där inrymts, utan våda ändras därhän, att Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande tillerkännes befogenhet att även mot de kommunala myndigheternas avstyrkande bevilja rätt till försäljning av pilsner.

K. B. i
Kalmar län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kalmar län: Enligt förslaget kan ansökan om rätt att till avhämtning försälja pilsner icke bifallas, därest densamma blivit av kommunalstämman avstyrkt. Icke heller må ansökan om utskänkning av pilsner bifallas, i fall ansökningen avstyrkts i stad av stadsfullmäktige och å landet av kommunalstämman. En sådan absolut vetorätt hos ifrågavarande myndigheter anser emellertid Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande icke lämplig, utan vill Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande föreslå att Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i fråga om förevarande dryck bibehålles vid sin hittillsvarande befogenhet att bevilja försäljningsrättigheter, som tillstyrkts av *endera* av de kommunala myndigheter, som i ärendet hörts.

K. B.
i Blekinge län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Blekinge län: Inom landskommunerna med deras ofta fåtaligt besökta kommunalstämmor kan utgången av en utskänkingsfråga mången gång vara beroende på ren slump, och det kan lätt nog inträffa, att en utskänkingsrörelse, som ena året beviljas, nästa år avslås av stämman, utan att några objektiva skäl kunna anföras för en sålunda förändrad hållning. För att förebygga dylika nyckfulla rubbningar, synes det lämpligt och nödvändigt, att då fråga är om förlängning av sådana redan bestående utskänkingsrättigheter, som bedrivs i samband med matservering, åt Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande inrymmes en friare prövningsrätt än förslaget medger.

K. B.
i Malmöhus
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län: Man torde hava avsett att genom den särskilda lagstiftning angående försäljning av pilsner, som förslaget innefattar, bidra till att denna ur nykterhetssynpunkt ofarliga dryck bleve föremål för tillverkning och användning i den omfattning att den komme att verksamt konkurrera med det i nämnda avseende mindre oskyldiga ölet. Det kan emellertid ifrågasättas, huruvida förslaget är ägnat att främja detta syfte. Ändamålet skulle helt visst bättre vinnas, därest pilsner i försäljningsavseende likställts med sådana drycker, som avses i kungl. förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka, något som varken ur ordnings- eller nykterhetssynpunkt borde möta grundade betänkligheter. Enligt förslaget göras emellertid nu gällande bestämmelser angående försäljning av öl i huvudsakliga delar tillämpliga jämväl på försäljning av pilsner, och i vissa avseenden hava till och med mera skärpta föreskrifter föreslagits. Sålunda har enligt förslaget bestäm-

manderätten i fråga om utskänkning av pilsner förbehållits stadsfullmäktige i stad och kommunalstämma på landet, samt rätt till utminutering på landet gjorts beroende av kommunalstämmas tillstyrkande, under det att enligt ölförsäljningslagen Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande äger bevilja nämnda rättigheter efter tillstyrkan av en utav de hörda myndigheterna. Enär erfarenheten noggrant visat, huru oberäknelig utgången kan bliva vid stadsfullmäktiges och kommunalstämmas behandling av dylika ärenden, och att en ren tillfällighet kan föranleda till- eller avstyrkande, torde grundad anledning vara att befara, att rättigheter till försäljning av pilsner komma till stånd i vida mindre omfattning än som vore att önska i syfte att uttränga ölet, helst utan tvivel mången kommer att underlåta att göra ansökning om rätt till detaljhandel, medveten som han måste vara om ovissheten om ansökningens utgång. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande skulle alltså finna det önskvärt, att mera lättnad bereddades i fråga om möjlighet att erhålla rättighet till detaljhandel med pilsner. Särskilt beträffande tillhandahållandet av denna dryck åt spisande gäster synes en enkel anmälan hos den lokala polismyndigheten kunna vara tillfyllest.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Hallands län: Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande har icke funnit ifrågavarande förslag föranleda till andra erinringar, än att Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i fråga om bestämmelserna i 8 § 3 mom. och 13 § 4 mom. i den föreslagna förordningen angående försäljning av pilsner biträder den mening, som uttalats av den ena av de sakkunniga, Hugo Rehnberg — — —.

K. B.
i Hallands
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Skaraborgs län: I förslaget har rätt till veto tillerkänts de kommunala myndigheterna mot upplåtande av dels stadigvarande rättigheter till utminutering på landet (§ 8 mom. 3) dels ock sådana rättigheter till utskänkning å landet och i annan stad än Stockholm (§ 13 mom. 4). Den skärpning, som detta torde innebära i förhållande till motsvarande bestämmelser i nuvarande förordning angående försäljning av vin och öl, synes icke betingad beträffande de svagare maltdrycker, varom nu är fråga. I likhet med den ovan åberopade av de sakkunniga får Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande underdånigst hemställa, att förslaget i dessa delar avfattas i enlighet med nyss omförmälda förordning.

K. B.
i Skaraborgs
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Örebro län: Då genom nämnda förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker fullständigt kommunalt veto infördes beträffande sådana drycker, men pilsnerdricka samtidigt undantogs från förordningens tillämpning, skedde detta för att åt denna och därmed likställda drycker bereda en särställning med friare bestämmelser för tillhandahållandet, än vad genom förordningen stadgats för de starkare maltdryckerna. Enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes mening var det ock synnerligen välbeträckt att, samtidigt med att åtkomsten till dessa senare drycker försvårades, möjlighet bereddades för allmänheten att i dessas ställe hava tillgång till en dryck, som är särdeles lämpad såsom ersättning för dessa, men dock så alkoholsvag, att dess användande i berusningsändamål kan, praktiskt taget, anses uteslutet. Att vid nu angivna förhållanden jämväl beträffande pilsnerdrickat, med undantag — oavsett de fall, som i 14 § omförmälas — allenast i fråga om försäljning till avhämtning i stad, föreskriva kommunalt veto, synes Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande både olämpligt och oriktigt. Genom en dylik bestämmelse komma i själva verket

K. B.
i Örebro län.

ungefär enahanda restriktioner att gälla för pilsnerdrinkat som för de starkare maltdryckerna och anledning synes vid sådant förhållande knappast föreligga att beträffande det förra anordna en särskild lagstiftning. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande hemställer därför i underdånighet, att ifrågavarande bestämmelser måtte på det sätt ändras, att, i likhet med vad enligt nådiga förordningen den 9 juni 1905 gällde beträffande försäljningen av öl, tillstånd till försäljning till avhämtning eller till utskänkning av pilsnerdricka måtte kunna meddelas, när Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande finner behov härav föreligga samt ansökning tillstyrkts i stad av magistrat eller stadsfullmäktige samt å landet av kommunalnämnd eller kommunalstämma.

K. B.
i Västman-
lands län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Västmanlands län: Enligt 13 § 4 mom. kan ansökan om utskänkning av »pilsner», som blivit av vederbörande kommunalmyndighet avstyrkt, icke av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande bifallas, även om vederbörande underordnade polismyndighet tillstyrkt ansökningen. Enligt den allmänna motiveringen har denna från nu gällande maltdryckslagstiftning avvikande bestämmelse sin grund uti riksdagens, särskilt andra kammarens upprepade gånger uttalade önskemål, förmodligen rörande maltdrycker i allmänhet. Emellertid hava enligt betänkandet praktiska försök verkställts å fysiologiska institutionen i Lund med några personer, vilka gjorde sitt allra bästa för att på fastande mage inom möjligaste korta tid konsumera möjligast mycket lagerdricka av 3.3 volymprocent alkohol eller pilsnernes ungefärliga alkoholhalt, utan att någon av dessa personer på en timme nådde den minsta berusning. Nykterhetsintresset synes således ej kräva den ovannämnda kringskärningen av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes nuvarande befogenhet. Det rör här närmast en ordningsfråga, vilken det fortfarande torde böra anförtros åt Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande att efter inhämtande av de kommunala myndigheternas ävensom den underordnade polismyndighetens yttrande slutligen pröva och avgöra.

K. B.
i Koppar-
bergs län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kopparbergs län: Enligt detta (de sakkunnigas förslag) har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande visserligen att bevilja s. k. ständiga rättigheter till utminuterung och utskänkning å landet samt till utskänkning i stad, men avgörandet är i verkligheten förbehållet vederbörande kommunalstämma respektive stadsfullmäktige, enär mot dessa myndigheters avstyrkande rättighet icke får beviljas. Oavsett att, enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes förmenande, de sakkunniga härutinnan i en viktig del gått utöver det dem av riksdagen lämnade direktivet, anser Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande denna ytterligare inskränkning i Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes prövnings- och beslutanderätt varken motiverad eller av behovet påkallad. Över ansökning om nu nämnda rättigheter skola yttranden inhämtas jämväl från kommunalnämnd beträffande landet och magistrat i stad. Huru tungt vägande skäl dessa myndigheter än hava för sitt tillstyrkande av bifall, har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande, om än aldrig så övertygad om att ett verkligt behov för rättighetens beviljande föreligger och att kommunalstämmans respektive stadsfullmäktiges avstyrkande grundar sig icke på sakskalet utan på andra fullkomligt ohållbara grunder, likväl ej annat val än att avslå ansökningen.

Då Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anser förslaget i denna del mindre lämpligt, ansluter sig Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande därför helt och hållet till den av sakkunnigen Hugo Rehnberg uttalade uppfattningen.

K. B.
i Gävleborgs
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Gävleborgs län: Enligt det direktiv, som lämnats de sakkunniga skulle deras förslag i huvudsak grundas på bestämmelserna angående försäljning av öl i gällande vin- och ölförsäljningsförordning. På grund härav hava de sakkunniga riktigt ansett det ligga inom ramen för deras uppdrag att i sak föreslå mindre modifikationer i de gällande ölförsäljningsbestämmelserna, där sådana syntes av starka billighetsbänsyn påkallade, samt deras genomförande ej kunde befaras äventyra den allmänna ordningen och nykterhetstillståndet. I ett avseende hava de sakkunniga emellertid infört en rätt avsevärd och enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes förmenande opåkallad skärpning i gällande bestämmelser så till vida, att bestämmanderätten i fråga om upplåtande av rätt till utskänkning av ifrågakvarande drycker i annan stad än Stockholm uteslutande förbehållits stadsfullmäktige samt rätt till utminuterung och utskänkning på landet uteslutande förbehållits kommunalstämman.

Då den av de sakkunniga åberopade utredningen giver vid handen, att hithörande drycker endast i sällsynta ytterlighetsfall kunna åstadkomma berusning, synes det i fråga om upplåtande av förenämnda rättigheter vara ur nykterhetshänsende tillfyllest med ett stadgande därom, att tillstånd härtill må av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande beviljas först efter hörande av i annan stad än Stockholm stadsfullmäktige och magistrat och på landet av kommunalnämnd och kommunalstämma. Det torde nämligen få anses uteslutet, att Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande därest i sålunda avgivna yttranden verkligt bärande skäl förekomme mot beviljande av ett sökt tillstånd, ändock skulle lämna sådant.

Å andra sidan synes det Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande föga tilltalande att rätten till utövande av en ur nykterhetssynpunkt så oskyldig rörelse som nu ifrågakvarande och därmed kanske utövarens ekonomiska existens skall göras helt beroende av en kanske uppageriterad och därför okritisk, tillfällig majoritet på en kommunalstämma.

Skulle emellertid en dylik modifikation i nu gällande bestämmelser icke anses förenlig med av riksdagen lämnade riktlinjer, får Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande ansluta sig till den av herr Hugo Rehnberg härutinnan särskilt anecknade avvikande meningen om bibehållande av hittills gällande bestämmelser.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Västernorrlands län anför, att de av den sakkunnige Rehnberg framförda synpunkterna om vissa lättnader i fråga om rätt till försäljning av drycker av nu ifrågakvarande slag beträffande bestämmelserna i 8 § 3 mom. och 13 § 4 mom. av förslaget till försäljningsförordning, av Kungl. Maj:ts befallningshavande anses förtjäna beaktande.

K. B.
i Västernorr-
lands län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Västerbottens län anför, att befallningshavanden icke har något annat att erinra mot förslaget än att, då, på sätt professor Thunberg frambåller, ifrågakvarande dryck endast kan betraktas som en ofarlig måltidsdryck, det ej syntes befallningshavanden erforderligt att göra rätten till utskänkning av densamma helt beroende på medgivande från kommunala myndigheten. At länsstyrelserna borde kunna anförtros att bedöma, när tillstånd i detta hänseende bör meddelas, helst dylikt tillstånd väl ej torde komma att beviljas i annan omfattning än åt spisande gäster vid ordnade måltider.

K. B.
i Väster-
bottens län.

Svenska bryggareföreningen riktar sina anmärkningar i första hand mot avfattningen av stadgandena i förslagets 8 och 13 §§, och föreningen instämmer i denna del till fullo i den av den ene sakkunnige, auditören Hugo Rehnberg, uttalade särskilda meningen.

Svenska
bryggareföre-
ningen.

IV. Anmärkningar mot förslagets övriga bestämmelser.

1 §.

Kontrollstyrelsen.

Kontrollstyrelsen: Förordningens 1 § torde böra omformuleras på följande sätt: »Denna förordning har avseende å försäljning av varje maltdryck, som enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker är att hänföra till pilsner.»

*K. B.
i Örebro län.*

Kungl. Maj:ts bef. allningshavande i Örebro län: Denna paragraf synes lämpligen böra erhålla följande lydelse: »Med pilsner förstås i denna förordning varje maltdryck etc.»

3 §.

Kommerskollegium.

Kommerskollegium: Stockholms kaféidkareförening konstaterar under åberopande av förarbetena till 1905 års försäljningsförordning, att motivet till bestämmelsen i § 3 mom. 3 vore att förhindra, att utskänkningsrörelsen skulle tjäna allenast till en uppmuntran av en handelsrörelse. Detta ändamål ansågs kunna vinnas endast genom förbud mot att i en och samma kommun bedriva såväl handel som utskänkningsrörelse. Föreningen anser emellertid samma ändamål kunna nås om förbud i stället stadgades för utskänkning av pilsner i lokal eller å plats, där handel med annat än matvaror idkas i öppen bod eller sådan lokal, som med dylik öppen bod står i inre förbindelse. En sådan föreskrift skulle å ena sidan i förening med förslagets § 25 vara tillfyllest att förhindra utskänkningens utnyttjande såsom uppmuntring av handelsrörelsen, men å andra sidan medföra, att en person, som endast i mindre omfattning idkade utskänkning av pilsner, kunde genom annat lovligt näringsfång erhålla erforderlig inkomst för sitt uppehälle.

På av föreningen anförda skäl får kollegium uttala sin anslutning till ändringsförslaget.

Kontrollstyrelsen.

Kontrollstyrelsen: I 3 § 1 mom. har intagits föreskrift om de allmänna kvalifikationerna för dem, till vilka tillstånd till detaljhandel med pilsner må meddelas. Såsom en dylik kvalifikation hava de sakkunniga icke upptagit, att vederbörande skall råda över sig och sitt gods. Med hänsyn till att denna kvalifikation gäller för erhållande av tillstånd till försäljning av öl enligt gällande vin- och ölförsäljningsförordning och för erhållande av tillstånd till försäljning av rusdrycker enligt rusdrycksförsäljningsförordningen och då de sakkunniga föreslagit (16 § 1 mom.), att, om innehavare av tillstånd till detaljhandel med pilsner försättes i konkurs, rörelsen må fortsättas för konkursboets räkning allenast en viss tid efter konkursens inträdande, torde såsom kvalifikation för erhållande av tillstånd jämväl böra upptagas, att vederbörande råder över sig eller sitt gods.

I 3 § 4 mom. hava sakkunniga föreslagit, att Kungl. Maj:ts befallningshavande må, på framställning av vederbörande befälhavare, kunna meddela tillstånd till försäljning av halvstark maltdryck inom läger, kasernområde eller annat utslutande för krigsmakten upplåtet område. Enär styrelsen icke är övertygad om lämpligheten av att medgiva inrättande av försäljningsställen för pilsner å ifrågavarande platser, ställer sig styrelsen synnerligen tveksam till den föreslagna bestämmelsen.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Örebro län: Enär enligt 1 punkten i ifrågavarande moment den, som driver handel med matvaror i öppen bod, icke av sådan anledning är betagen möjlighet att erhålla tillstånd till utskänkning av pilsner, lärer anledning icke föreligga därtill, att om innehavare av sådan utskänkingsrätt öppnar matvaruhandel, det honom meddelade tillståndet till utskänkning på grund härav bör förfalla; och torde i följd härav 2 punkten i momentet böra ändras till följande lydelse: »Om någon, som redan erhållit tillstånd till utskänkning av pilsner, inom den kommun, där utskänkingsrättigheten får utövas, öppnar handel i öppen bod med annat än matvaror, anses det sålunda meddelade tillståndet hava förfallit.

K. B.
i Örebro län.

Svenska bryggareföreningen: Med hänsyn till ifrågavarande maltdryckers relativa ofarlighet i förhållande till vin och starkare maltdrycker synes föreningen stadgandet i 3 § 3 mom., att tillstånd till utskänkning av pilsner ej må meddelas den, som i öppen bod idkar handel med annat än matvaror, utan olägenhet kunna ur förslaget utgå, då häremot varken ur ordnings- eller nykterhetssynpunkt torde kunna framföras några betänkligheter.

Svenska
bryggareföreningen.

5 §.

Svenska bryggareföreningen: Med hänsyn till ifrågavarande maltdryckers relativa ofarlighet i förhållande till vin och starkare maltdrycker synas föreningen stadgandena i 5 § om byteshandel med samt utborgande av pilsner utan olägenhet kunna ur förslaget utgå, då häremot varken ur ordnings- eller nykterhetssynpunkt torde kunna framföras några betänkligheter.

Svenska
bryggareföreningen.

6 §.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jämtlands län: Det synes böra ifrågasättas, om det kan vara behöfligt eller lämpligt att rätt till partihandel, såsom genom 6 § skett, tillförsäkras även den, som enligt 8 § erhållit tillstånd till försäljning till avhämtning.

K. B.
i Jämtlands län.

7 §.

Överståthållarämbetet: I 7 § stadgas, att försäljning till avhämtning av pilsner må utan särskilt tillstånd utövas av, bland andra, den, som äger rätt till utminuterering av spritdrycker, vin eller öl, och 12 § innehåller i avseende å utskänkning motsvarande föreskrift. Att rätt till utminuterering eller utskänkning av pilsner utan vidare tillkommer den, som är berättigad försälja spritdrycker eller den starkare maltdrycken öl, förefaller naturligt, men anledning synes däremot ej föreligga att med försäljningsrätten till enbart vin sammanbinda en liknande rätt i avseende å pilsner. Om försäljningsrätten begränsas till vin, torde detta i regel bero på att med hänsyn till rörelsens beskaffenhet tillhandahållandet av öl anses ej böra ifrågakomma, och det synes inkonsekvent att i så fall utan särskilt medgivande

Överståthållarämbetet.

tillåta försäljning av den ölet närstående pilsnern. -- Att inskränkningar, som författningsenligt eller på grund av särskild föreskrift gälla i avseende å försäljning av spritdrycker, vin eller öl, skola vara tillämpliga även beträffande pilsnern är ej och torde ej heller behöva vara uttryckligen framhållet.

9 §.

Kommerskollegium.

Kommerskollegium: Kollegium anser bestämmelsen om medförande av särskild förteckning å köparna vid försäljning för försändning kunna uteslutas utan olägenhet i nykterhetsavseende.

Svenska bryggareföreningen.

Svenska bryggareföreningen: Med hänsyn till ifrågavarande maldryckers relativa ofarlighet i förhållande till vin och starkare maldrycker synes föreningen föreskriften i 9 §, att vid försäljning genom försändning på rekvisition den, som forslar varan, skall vara försedd med särskild förteckning å köpare utan olägenhet kunna ur förslaget utgå, då häremot varken ur ordnings- eller nykterhetssynpunkt torde kunna framföras några betänkligheter.

10 §.

Svenska bryggareföreningen.

Svenska bryggareföreningen: Bestämmelserna i 10 § av förslaget om försäljning genom kringföring i stad torde böra så ändras, att avlämnande av pilsner till person, som i en lokal utför arbete men icke där har sin bostad, må tillåtas.

12 §.

Kommerskollegium.

Kommerskollegium: Stockholms kaféidkareförening hemställer i fråga om § 12 mom. c) om åläggande för person, som utskänker pilsner under de i stadgandet angivna omständigheterna, att göra skriftlig anmälan härom hos överståthållarämbetet, respektive magistrat och landsfiskal. Genom en sådan föreskrift skulle vinnas överensstämmelse med rusdrycksförordningen. Föreningen framhåller även, att utskänkning i hem till spisande gäster tagit en sådan omfattning, att den högst väsentligt konkurrerade med den utskänkingsrörelse, som utövas på grund av särskilt tillstånd. Konkurrensen hade uppkommit därigenom, att innehavare av bespisningsställen utskänka öl även till sådana personer, som icke avtalat om bespisning för en tid av minst en vecka.

Beträffande begreppet »slutet bord» har föreningen jämväl funnit anledning till erinran på grund av den växlande tolkningen av detta uttryck. Det rådde på sina håll den uppfattningen, att utskänkning av pilsner finge äga rum i hur stora lokaler som helst och vid hur många bord som helst, blott det skedde vid måltid och till gäster, med vilka avtal träffats om bespisning för en tid av minst en vecka. Med denna tolkning finge uttrycket »slutet bord» faktiskt ingen betydelse. Föreningen hemställer om viss angiven begränsning av nu ifrågavarande utskänkingsrätt.

För egen del får kollegium principiellt uttala sig mot varje ytterligare inskränkning av utskänkingsrätten. Det synes kollegium tvärtom föreligga synnerligen starka skäl att med bibehållande av den föreslagna bestämmelsen i § 12 mom. c) låta all annan utskänkning av pilsner i samband med måltid bliva beroende allenast av en anmälan till vederbörande myndighet. Därest det nu ifrågavarande stadgandet i sin föreslagna lydelse är ägnat att öppna möjligheter till ojämn konkurrens, torde, därest icke lättnad kan ske för samtliga pilsnerutskänkare, dock en viss modifikation av nu ifrågavarande bestämmelse böra vidtagas.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Örebro län: Enligt förslaget i denna del skulle utan särskilt tillstånd utskänkning av pilsner få utövas av den, som äger rätt till utskänkning av spritdrycker, vin eller öl, dock endast där sådan utskänkning bedrivs. För det fall att sådan rätt avser endast utskänkning av öl samt meddelats enligt 20 § nådiga förordningen den 14 juni 1917, skulle sålunda rättighetsinnehavaren *dels* enligt sistnämnda lagrum äga att utskänka öl vid måltid till spisande gäster till en myckenhet av högst två tredjedels liter och *dels* enligt nu ifrågavarande förordning utskänka pilsner utan någon begränsning vare sig med hänsyn till dylik måltid eller med avseende å den utskänkta myckenheten. Även om i nykterhetshänseende någon anmärkning mot en så beskaffad utskänkingsrätt ej kan framställas, är det emellertid uppenbart, att ur kontrollsynpunkt en dylik anordning måste anses otillfredsställande, då det i händelse av åtal för olaga ölutskänkning torde bliva förenat med synnerlig svårighet att gendriva en av den åtalade framställd invändning därom, att utskänkningen omfattat pilsnerdricka och icke öl. Denna olägenhet torde icke kunna hävas på annat sätt, än att rätten att utskänka pilsnerdricka i nu avsett fall icke göres vidsträcktare, än vad som gäller med avseende å ölutskänkningen, för vilket ändamål ifrågavarande lagbestämmelse synes böra erhålla ungefär följande lydelse: »Utan särskilt tillstånd må utskänkning av pilsner utövas av a) den, som äger rätt till utskänkning av spritdrycker, vin eller öl, dock endast där sådan utskänkning bedrivs samt därest rättigheten avser endast utskänkning av öl och meddelats jämlikt 20 § nådiga förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker allenast i den omfattning och under de villkor i övrigt, som äro för ölutskänkningen gällande.»

K. B. i
Örebro län.

13 §.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Blekinge län: Beträffande utskänkingsrätt enligt § 13 hava de sakkunniga föreslagit, att försäljningsår skall räknas från 1 oktober. På grund härav har även ansökningstiden måst sättas avsevärt tidigare än vad som enligt 20 § rusdrycksförsäljningsförordningen för där avsedda fall gäller i fråga om utskänkning av öl till spisande gäster.

K. B. i
Blekinge län.

Ansökningar enligt dessa båda författningsrum skulle alltså komma att handläggas på skilda tider och utan något samband med varandra. Detta synes av flera skäl vara mindre lämpligt. Vid prövningen av ansökningar om rätt att utskänka lättare maltdrycker synes det såväl för de kommunala myndigheterna som för länsstyrelsen vara av betydelse att äga kännedom om de rättigheter till ölutskänkning, som för samma tid inom samma eller angränsande kommuner ifrågasättas. Även för vederbörande näringsidkare är en dylik olikhet i fråga om ansökningstiden ägnad att medföra olägenheter, då i händelse en framställning om ölutskänkning för visst år avslås, någon möjlighet icke står honom öppen att för samma år förvärva rätt till utskänkning av lättare maltdrycker, ehuru sådan rätt måhända kunnat beviljas. Om däremot ansökningstiden i båda fallen vore densamma, torde något hinder icke behöva möta mot att behandla en ansökan om ölutskänkning såsom eventuellt avseende lättare maltdrycker, och skulle i så fall tillstånd till utskänkning av sistnämnda slags drycker kunna meddelas, även om ölutskänkning icke ansåges böra ifrågakomma. För innehavarna av utskänkingsrörelse torde några nämnvärda fördelar icke heller stå att vinna genom att räkna försäljningsåret från den 1 oktober, alldenstund uppsägningstiden vid hyra av utskänkingslokaler väl i allmänhet utgör

minst 6 månader och sålunda inträffar vid den tidpunkt, då ansökningarna om utskänkingsrätt för det kommande året ännu icke hunnit bliva prövade. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anser därför, att försäljningsåret även beträffande utskänkning av halvstarka maltdrycker bör sammanfalla med kalenderåret och ansökningstiden bestämmas till utgången av augusti, i enlighet med vad som gäller om utskänkning av öl till spisande gäster enligt 20 § rusdrycksförsäljningsförordningen.

14 §.

Kontrollstyrelsen.

Kontrollstyrelsen: I 14 § hava sakkunniga föreslagit bestämmelser om rättigheter av mera tillfällig natur. Under mom. c) avses rättigheter vid hälsobrunn, badort eller annan kurort och under mom. d) »där eljest utskänkingsrörelse kan komma i fråga att under endast någon del av året utövas.» Utskänkingsrörelse vid hälsobrunn skall vara underkastad den inskränkningen, att utskänkningen endast får ske vid måltider till spisande gäster. Det egendomliga förhållandet skulle därför kunna uppstå, att i en kommun, där hälsobrunn finnes, Kungl. Maj:ts befallningshavande är förhindrad att medgiva utskänkning annat än vid måltider till spisande gäster, under det att i en närgränsande kommun, där en hälsobrunn icke finnes, Kungl. Maj:ts befallningshavande är oförhindrad att medgiva utskänkning att utövas även utan samband med måltid. Den anmärkta inkonsekvensen finnes visserligen enligt gällande vin- och ölförsäljningslagstiftning, men synes i samband med genomförandet av den nu föreslagna förordningen en ändring böra vidtagas. I detta syfte torde mom. c) och d) böra sammanslås till ett stadgande, som erhåller en sådan avfattning, att å ena sidan möjliggöres upplåtande av tillfällig utskänkingsrörelse, även om den skulle periodiskt återkomma, men å andra sidan uteslutes, att rättighet meddelas, som kan anses såsom inledning till eller fortsättning av sådan ständigt utskänkingsrörelse, som avses i 13 §. Fall torde nämligen hava förekommit, då Kungl. Maj:ts befallningshavande med stöd av 9 § 3 mom. i vin- och ölförsäljningsförordningen meddelat rättigheter, som måste anses vara av permanent natur.

I 14 § mom. e) avses upplåtande av utskänkingsrättighet för bestämt tillfälle. Då dylik rättighet är att anse som ett specialfall av de rättigheter, som omnämnas i den av styrelsen föreslagna bestämmelsen i mom. c), torde mom. e) kunna uteslutas. I samband härmed torde 15 § 1 mom. andra stycket böra ändras och erhålla följande lydelse:

»Tillstånd till annan försäljning än sådan, som avses i 13 § eller upplåtits för bestämt tillfälle, skall meddelas att gälla tillsvidare — — — detsamma.»

Överståthållar-
ämbetet.

Överståthållarämbetet: Likasom för erhållande av tillstånd till utskänkning vid järnväg ansökning enligt 14 § skall avgivas av järnvägens styrelse synes, då fråga är om sådan rörelse å passagerareångfartyg, ansökningen böra göras av fartygets rederi eller dess befälhavare, varigenom större garanti vinnes att rörelsen kommer att utövas i behörig ordning än om utskänkingsrätten meddelas annan å fartyget anställd person.

K. B. i Jönköpings län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jönköpings län: Slutligen vill Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande uttala önskvärdheten av ett förtydligande rörande den tidslängd, under vilken Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande enligt § 14 mom. c) skulle äga rätt att utan de kommunala myndigheternas hörande meddela tillstånd till utskänkning av pilsner vid kurort och dylikt åt spisande gäster. Enligt före-

nämnda paragraf skulle alltid ett dylikt tillstånd gälla för kortare tid än ett år. Men nu finnas här i länet kurorter — sanatorier — som oavbrutet hållas öppna året runt. Under sådana förhållanden borde Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes tillstånd kunna få givas för helt år i sänder.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Blekinge län: I avseende å s. k. ständiga utskänkingsrättigheter har enligt § 13 i förslaget stadsfullmäktige och kommunalstämma tillerkänts enahanda vetorätt, som gäller beträffande utskänkning av rusdrycker. Däremot har —åt de kommunala myndigheterna icke inrymts något inflytande vid prövningen av de i 14 § upptagna utskänkingsrättigheterna. De rättigheter, som avses exempelvis i § 14 mom. c) vid hälsobrunn, badort o. s. v., äro dock till sin natur ganska likartade med sådana, som kunna komma i fråga att utövas året om i pensionat, vilohem och liknande inrättningar. Även om det kan antagas, att länsstyrelserna i regel icke komma att underlåta att där så ske kan höra kommunalmyndigheterna över ansökningar om tillfälliga rättigheter, torde likväl ett uttryckligt stadgande i sådan riktning vara på sin plats. Å andra sidan synes beträffande vissa slag av ständiga rättigheter någon jämkning i avseende å det kommunala inflytandet kunna ifrågasättas.

K. B. i
Blekinge län.

15 §.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Uppsala län: Enligt § 15 mom. 3 skulle det åligga länsstyrelse att över meddelade tillstånd till utskänkning av pilsner föra liggare eller kortregister. Det har på senare tider tillkommit åtskilliga författningar med föreskrift i denna riktning rörande olika ämnen. Länsstyrelsen vill emellertid erinra om att i landshövdingeinstruktionen finnes föreskrivet vilka diarieskola föras hos Konungens befallningshavande och huru dessa skola föras. Det kan knappast vara lämpligt att därutöver i stor utsträckning belasta de hos länsstyrelsen ofta nog mycket knappt tillmätta arbetskrafterna med den dubbelföring, som innefattas i alla dessa olika register. Länsstyrelsen hemställer att förslagens bestämmelser i detta avseende måtte utgå.

K. B.
i Uppsala län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Södermanlands län: Bestämmelserna i 15 § 3 mom. om särskild liggare eller kortregister över tillståndsbevis rörande detaljhandel med pilsner skulle för länsstyrelserna medföra ett avsevärt arbete utan däremot svarande gagn.

K. B.
i Södermanlands län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Blekinge län: I § 15 mom. 3 har meddelats bestämmelser om förandet av liggare eller kortregister över meddelade tillståndsbevis och andra beslut rörande detaljhandel, och har i samband därmed föreskrivits, att underrättelse om beslut beträffande tillstånd till detaljhandel skall meddelas vederbörande polismyndighet genom utdrag av nämnda liggare eller register. Av flera skäl — bland annat med hänsyn till lättheten att då skrivmaskin användes erhålla avskrift av utgående expeditioner — synes det Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande lämpligare, att sådan underrättelse meddelas genom avskrift av tillståndsbevis eller resolution. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande hemställer därför, att orden »genom utdrag av nämnda liggare eller register» i detta moment måtte utgå.

K. B.
i Blekinge län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Skaraborgs län: I övrigt har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande ej annat emot förslaget att erinra, än att, då behov icke föreligger av sådan liggare eller kortregister, som enligt § 15 mom. 3 i förslaget

K. B.
i Skaraborgs län.

ålagts Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande att föra, utan nödiga upplysningar kunna erhållas av de diarier, vilka det åligger befallningshavanden att hålla, bestämmelsen därom måtte utgå.

K. B.
i Jämtlands
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jämtlands län: I avseende å 15 § 1 mom., 2:dra stycket, anmärkes, att rättigheter enligt 14 § b) och d) enligt sakens natur synas böra meddelas för viss tid och icke »tills vidare». Momentet i fråga torde därför böra omredigeras så att det blir klart, att berörda rättigheter skola beviljas för viss tid, med rättighet dock för Konungens befallningshavande att även inom denna tid återkalla desamma.

Underrättelse, som omförmåles i 15 § mom. 3 sista punkten, bör naturligen avse även andra beslut rörande där berörda rättigheter än dem, som i den föregående delen av författningen omnämnas, således jämväl t. ex. beslut enligt kapitlet III. För stadgandet synes därför böra väljas annan plats, så att klart framgår att detsamma avser samtliga beslut, varom underrättelse bör meddelas vederbörande myndigheter.

20 och 21 §§.

Kommers-
kollegium.

Kommerskollegium: Mot bestämmelserna i § 20 mom. 2 och § 21 mom. 2 har erinran gjorts av Stockholms kaféidkareförening. Det erinras därom att enligt förslaget, vilket synes vara avsett att motsvara rusdrycksförordningens föreskrifter i ämnet, det kunde inträffa, att en person, som inkommit på en restaurant just före högmässogudstjänsten och beställt mat och pilsner, denna person, vars måltid sträcker sig över gudstjänstens början, då skall vara förhindrad att förtära den rekviderade pilsnern, beträffande vilken blivit uttalat såsom önskemål, att den skall utgöra en för allmänheten lämplig måltidsdryck. Föreningen hemställer, att bestämmelsen i § 20 mom. 2 andra stycket måtte utgå och ersättas med en föreskrift om att utskänkningsställe under högmässogudstjänst skall hållas tillstängt. Därjämte hemställer föreningen, att bestämmelserna i § 20 mom. 1—3 även måtte givas tillämplighet å sådan utskänkning, som omförmåles i § 12 mom. c.

De av kaféidkareföreningen vid nu ifrågavarande paragrafer gjorda erinringarna giva kollegium anledning ytterligare betona olämpligheten utav att i alltför stor utsträckning klavbinda försäljningen av de nu ifrågavarande maltdryckerna. I fråga om utskänkningen i samband med måltid synes en fullt ändamålsenlig anordning kunna vinnas först genom måltidsdryckens likställande med själva maten i vad angår villkoren för utlämnande och förtäring.

Vad angår föreningens hemställen rörande tillämplighet av bestämmelserna i § 20 mom. 1—3 jämväl å utskänkning enligt § 12 mom. c får kollegium hänvisa till sina under § 12 gjorda uttalanden.

K. B.
i Söderman-
lands län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Södermanlands län: Förordningen synes böra fullständigas med en bestämmelse, motsvarande fjärde stycket i § 2 av kungl. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, om att vid utminuterung ej må tillätas att något av det sålda förtäres å utminuteringsstället.

K. B.
i Hallands län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Hallands län förmenar, att den i 20 § 3 mom. föreslagna rätt för länsstyrelse att medgiva utsträckning i tiden för utskänkning av pilsner i likhet med vad enligt 1905 års förordning gällt i fråga om vin och öl, icke bör göras beroende därav, att framställning i ärendet göres av stadsfullmäktige eller kommunalstämma.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jämtlands län: I fråga om reglering av utskänkningsstiden har borttagits Konungens befallningshavandes rätt att i allmänhet förordna om densammans inskränkning; och i fråga om utsträckning har Konungens befallningshavandes åtgärd gjorts beroende av initiativ från stadsfullmäktige eller kommunalstämman. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande, som för sin del intet har att erinra mot den senare bestämmelsen, vill dock sätta i fråga, huruvida icke, med enahanda inskränkning i fråga om initiativet, även rätt att förordna om inskränkning i de lagligen medgivna tiderna, som av lokala förhållanden väl ej sällan torde kunna anses påkallad, bör fortfarande äga rum.

K. B.
i Jämtlands
län.

22 §.

Kommerskollegium: Beträffande mom. 2 har kaféidkareföreningen förnyat sin redan till de sakkunniga gjorda framställning rörande obilligheten uti att ålägga innehavaren av utskänkningsställe att taga hand om överlastad person, som därstädes förtärt pilsner. Föreningen hemställer, att föreskrift allenast måtte lämnas därom, att sådan person icke får lämnas utan vård.

Kommers-
kollegium.

I vad föreningen sålunda anfört finner sig kollegium kunna instämma, så mycket mer som det väl allenast i rena undantagsfall förekommer, att berusningen åstadkommits genom förtärande av maltdryck med upp till 3.6 volymprocent alkohol. Vad angår den överlastade själv synes det vara fullt betryggande att såsom föreningen hemställt lämna föreskrift om att han icke får lämnas utan vård.

Gentemot bestämmelsen i förslaget § 22 mom. 4 om förbud mot att låta rusgivande ersättningsmedel förtäras å utskänkningsställe, där utskänkning av pilsner idkas utan samband med utskänkning av rusedrycker, har kaféidkareföreningen invänt, att det icke rimligen torde kunna åläggas innehavaren av sådant utskänkningsställe att övervaka ett dylikt förbud.

26 §.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jämtlands län: Enligt 26 § har rätt att vid vissa till folksamling föranledande förrättningar utfärda förbud mot bedrivande av detaljhandel med pilsner utsträckts även till polismyndighet, kronobetjänt och kommunalnämnd. Det synes kunna ifrågasättas, om detta är behöfligt eller lämpligt. Något behov att på detta sätt utsträcka denna rätt, varav missbruk dock icke är alldeles uteslutet, har ej veterligen framträtt — ens i fråga om öl och vin; och det borde än mindre föreligga i fråga om försäljning av den dryck som här är i fråga. Med de utsträckta möjligheter till meddelanden med länsstyrelsen, som nu allestädes förefinnas, kan ock dess beslut i fall av behov föreligga på mycket kort tid, så att även en hänvändelse i allra sista stund ej behöver bli utan effekt.

K. B.
i Jämtlands
län.

27 §.

Kontrollstyrelsen: I 27 § hava sakkunniga infört bestämmelser angående förbudande, respektive återkallande av försäljningsrättighet. I 27 § 1 mom. stadgas, att under vissa förutsättningar magistrat eller kommunalnämnd äger att förbjuda bedrivande av tillåten försäljning samt att dylikt förbud skall senast inom åtta dagar underställas prövning av Kungl. Maj:ts befallningshavande, som, därest försäljningstillståndet ej finnes böra återkallas, har att för viss tid fastställa förbudet

Kontroll-
styrelsen.

eller ock upphäva detsamma. Däremot hava de sakkunniga icke föreslagit någon befogenhet för Kungl. Maj:ts befallningshavande att direkt, utan magistrats och kommunalnämnds föregående ingripande, återkalla meddelat tillstånd. Visserligen äger Kungl. Maj:ts befallningshavande jämlikt 15 § 1 mom. en dylik befogenhet att återkalla tillsvidare meddelat tillstånd, men bestämmelse om befogenhet att återkalla tillstånd, som meddelats jämlikt 13 § och som gäller för bestämd tid, är icke intagen i den föreslagna författningen. Styrelsen tillåter sig erinra, att i såväl vin- och ölförsäljningsförordningen en dylik bestämmelse är intagen under 28 § och i rusdrycksförsäljningsförordningen under 72 §, vilka båda lagrum avse rättigheter meddelade för bestämd tid. På grund av vad sålunda anförts anser styrelsen, att som ett nytt, tredje, moment under 27 § i förordningen bör införas ett stadgande av följande lydelse:

»3. Därest å ställe, där idkande av utskänkning medgivits enligt 13 §, oordningar visa sig eller osedlighet bedrives och till följd därav rörelsens innehavare icke anses vara lämplig att vidare förestå densamma, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande att återkalla utskänkingsrätten.»

K. B. i Jämt-
lands län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jämtlands län: Genom det sätt varpå 27 § 1 mom. blivit avfattat, så att det avser allenast sådan detaljhandel, vartill erhållits tillstånd, synes hava bortfallit Konungens befallningshavandes rätt enligt 29 § 1 mom. av förordningen angående försäljning av vin och öl att, ifall av missbruk av gästgivare eller skjutsentreprenör tillkommande utskänkingsrätt, förbjuda rörelsens fortsättning eller däri föreskriva inskränkningar. En sådan rätt synes dock även med avseende på sådan försäljning, som här är i fråga, böra åt Konungens befallningshavande bibehållas.

Ansvarsbestämmelser m. m.

Svenska
bryggare-
föreningen.

Svenska bryggareföreningen: De för överträdelse av förordningens föreskrifter föreslagna straffen synas föreningen onödigt stränga. Straffsätserna hava i förhållande till vin- och ölförsäljningsförordningen, emot vad man haft anledning vänta, undergått skärpning.

28 §.

Svenska
bryggare-
föreningen.

Svenska bryggareföreningen förmenar, att bestämmelserna i 28 § om beslag måste anses alldeles för stränga och böra fördenskull helt utgå.

34 §.

Överståt-
hållar-
ämbetet.

Överståthållarämbetet: Det kan ifrågasättas om ej förslaget 34 § bör ersättas av en bestämmelse motsvarande den, som återfinnes i 11 § av gällande förordning angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka, enligt vilken utskänkingsrättens förlust kan följa även om innehavaren därav dömes till ansvar för olovlig försäljning av vin eller öl.

36 §.

Kommers-
kollegium.

Kommerskollegium: Kaféidkareföreningen anmärker beträffande bestämmelsen om husbondes ansvarighet för forseelse, som begås av hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, att då man med frångående av 1905 års ölförordning

förklarar rusdrycksförsäljningsförordningens bestämmelser tillämpliga, man därigenom omkastat bevisskyldigheten i fråga om husbondens vetskap om förseelsen. En dylik regel, som tidigare icke tillämpats ens i fråga om brännvin, vore enligt föreningens mening synnerligen olämplig. Det gällde här påföljder, som för den därav drabbade vore högst kännbara. Vad särskilt angår pilsnern komme därtill, att fråga är om lagstiftning för försäljning av en dryck, som är avsedd att utgöra en allmän måltidsdryck, och som icke har de skadliga verkningar, som man på sina håll vill tillägga förtärandet av rusdrycker. Föreningen hemställer, att i enlighet med de av riksdagen lämnade direktiven man i nu förevarande punkt måtte hålla sig till ölförsäljningsförordningens bestämmelser.

Kommerskollegium, som finner den framställda anmärkningen äga fullt fog, får för sin del biträda föreningens hemställan. Så mycket mera skäl synes förefinnas att fasthålla vid 1905 års förordning, som icke andra än rent formella grunder, nämligen önskemålet om formell överensstämmelse med rusdrycksförsäljningsförordningen, torde hava föranlett de sakkunnigas förslag.

Svenska bryggareföreningen framhåller den skärpning, som den i 36 § föreslagna omkastningen i bevisbördan till husbondens nackdel innebär.

*Svenska
bryggare-
föreningen.*

Förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 3, 7 och 23 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Kontrollstyrelsen: Innan styrelsen övergår att yttra sig beträffande den föreslagna förordningen angående försäljning av pilsner, tillåter sig styrelsen upptaga till behandling en i samband med spörsmålet om dryckens benämning stående fråga, nämligen anbringandet av beteckningen å kärl, innehållande pilsner. Enligt den av de sakkunniga föreslagna ändrade lydelsen av 23 § må pilsner, därest det ej av köpare avhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, som äro stämplade eller å etikett, kork eller propp betecknade med såväl bryggeriets namn som ordet pilsner. När kärl, som innehåller pilsner, är försett med etikett, skall på etiketten ordet »pilsner» vara tydligt framträdande. Av innehållet i den föreslagna 23 § torde framgå, dels att det enligt de sakkunnigas förslag skulle stå tillverkaren fritt att antingen stämpla kärlet eller att å dem anbringa en beteckning — t. ex. genom fastklistering å kärlet — dels att tillverkaren skulle äga att välja mellan att anbringa stämpeln eller beteckningen antingen å etiketten eller å korken eller proppen.

*Kontroll-
styrelsen.*

Sakkunnigas förslag i berörda avseende är enligt kontrollstyrelsens mening icke tillfredsställande. Då anbringandet av den föreskrivna beteckningen har till syfte att bereda köpare av maltdryck möjlighet att fastställa dryckens karaktär och myndigheterna tillfälle att övervaka, att icke drycker av annan beskaffenhet säljas såsom pilsner, torde anbringandet av beteckningen böra äga rum på sådant sätt, att största möjliga säkerhet föreligger, att beteckningen av tillfälliga anledningar icke avlägsnas. Under erinran om de i 23 och 31 §§ maltdryckstillverkningsförordningen intagna föreskrifterna om anbringande av beteckning å kärl, innehållande svagdricka, och under hänvisning till vad styrelsen anfört i sitt den 27 mars 1918 avgivna utlåtande angående av Svenska bryggareföreningen ifrågasatt ändrad bestämmelse rörande ikraftträdande av förordningen den 14 juni 1917 om

ändring i vissa delar av maltskatteförordningen m. m., tillåter sig styrelsen föreslå, att föreskrifterna om anbringande av stämpel eller beteckning å kärl, innehållande pilsner, måtte avfattas i nära överensstämmelse med vad som är föreskrivet i fråga om anbringande av beteckning å kärl, innehållande svagdricka.

Förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker.

K. B. i Uppsala län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Uppsala län: Därest förslaget vinner avseende, torde ordet »pilsnerdricka» böra utbytas mot ordet »pilsner» jämväl i § 96 i kungl. förordningen den 14 juni 1917.

Förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 11 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka.

*Överståthållar-
ämbetet.*

Överståthållarämbetet: Förbudet i 6 § 2 mom. — — — synes likasom det i 22 § 4 mom. av förslaget till förordning angående försäljning av pilsner böra omfatta även rusgivande ersättningsmedel, och torde anledning vara att även i övrigt bringa innehållet i de båda momenten till närmare överensstämmelse med varandra. För överträdelse av det nya, i sista stycket av nyssberörda 6 § 2 mom. meddelade förbudet upptager förslaget icke någon ansvarspåföljd.